Buitenspelen, ja leuk!

Speelruimteplan gemeente Hillegom

BELEIDSPLAN voor en ANALYSE van SPEELRUIMTE

Buitenspelen, ja leuk!

Speelruimteplan gemeente Hillegom

BELEIDSPLAN voor en ANALYSE van SPEELRUIMTE

Titel: "Buiten spelen, ja leuk!"
Subtitel: Speelruimteplan gemeente Hillegom
Omschrijving: Beleidsplan voor en analyse van speelruimte
Opdrachtgever: Gemeente Hillegom
Opdrachtnemer: OBB Ingenieursbureau

Postbus 808 7400 AV Deventer 0570 – 616 005

Info@OBB-Ingenieurs.nl ing. J.P. Oost mei 2003

Project: 733.03 Aantal pagina's: 77

Opgesteld door:

Datum:

INHOUDSOPGAVE

1.		IN OOGOPSLAG	5
	1.1.	Beleidsv oornemens	5
	1.2.	Resumé analyse speelruimte	6
	1.3.	Resumé financiële consequenties	7
2.	INLEI	DING SPEELRUIMTEPLAN	10
	2.1.	Waarom een speelruimteplan?	10
	2.2.	Doelstelling	10
	2.3.	Leeswijzer	10
DE	EL I SF	PEELRUIMTEBELEID 2003 - 2012	11
3.	BELE	DSVOORNEMENS SPEELRUIMTE 2003 - 2012	13
	3.1.	Het recht op speelruimte	13
	3.2.	Het belang van speelruimte	13
	3.3.	Speelruimte is ov eral!	14
	3.4.	Speelruimte, v oor wie?	16
	3.5.	Normen v oor informele speelruimte	17
	3.6.	Vormgeving informele speelruimte	19
	3.7.	Normen v oor formele speelruimte	21
	3.8.	Vormgeving formele speelruimte	24
	3.9.	Samenwerken in speelruimte	27
	3.10.	Vooruitzien in speelruimte	28
	3.11.	Inspraak speelv oorziening	29
	3.12.	Klachtafhandeling	29
	3.13.	Organisatie taken en verantwoordelijkheden	30
	3.14.	De zorg v oor speelv oorzieningen	30
	3.15.	Periode v aststelling en evaluatie	32

DE	EL II ANALYSE SPEELRUIMTE	33			
5.	 4.1. Het lezen van de analyse 4.2. Opmerkingen v oor meerdere buurten 4.3. Onderverdeling buurten 4.4. Spelen in Horst ten Daal 4.5. Spelen in Weerestein 4.6. Spelen in Treslong 4.7. Spelen in Meer & Dorp-West 4.8. Spelen in Meer & Dorp-Oost 4.9. Spelen in Centrum 4.10. Spelen in Zanderij 4.11. Spelen in Brouwerlaan/Havenkwartier 4.12. Spelen in Elsbroek-Oost 4.13. Spelen in Elsbroek-West 4.14. Spelen in het landelijk gebied 				
DE	EL III BIJLAGEN	63			
	BIJLAGE I. TEKENINGEN BIJLAGE II. AANT AL+KOSTEN SPEELTOESTELLEN BIJLAGE III. ANALYSETABEL BIJLAGE IV. BESCHRIJVING SPEELPLEKKEN BIJLAGE V. RESULTATEN ENQUÊTE BIJLAGE VI. BEGRIPPENLIJST BIJLAGE VII. BRONNEN / LITERATUUR	65 67 68 69 73 74 75			
Ta Ta Ta Ta Ta	bel 1 Aanpassingen per buurt bel 2 Resumé kosten bel 3 Normen informele speelruimte bel 4 Normen formele speelruimte bel 5 Overzicht ligging buurten bel 6 Kosten realiseren streefbeeld bel 7 Structurele kosten	7 9 18 23 39 58			

IN ÉÉN OOGOPSLAG 1.

1.	1.	Beleidsvoornemens
----	----	-------------------

Hieronder wordt het te voeren beleid inzake de speelruimte van gemeente Hillegom weergegeven zoals die in voorliggend plan is

- beschreven. Achter de voornemens zijn de paginanummers weergegeven waar het betrokken aspect verder is uitgewerkt. Voor de kinderen is het krijgen van voldoende speelruimte een Beleidsvoornemen 1. recht en het aanbieden daarvan is voor alle betrokkenen een plicht. 13 Beleidsv oornemen 2. Bij het aanbieden van speelruimte wordt een gevarieerd aanbod aan speelmogelijkheden speelfuncties gerealiseerd. 14 Beleidsv oornemen 3. De hoeveelheid aangeboden informele speelruimte wordt aetoetst aan de hand van de normen voor informele 19 speelruimte. Beleidsv oornemen 4. Bij het ontwerp en het onderhoud van de openbare ruimte wordt gezocht naar mogelijkheden om de bespeelbaarheid te verbeteren. 21 Beleidsv oornemen 5. De behoefte aan en inrichting van speelplekken wordt getoetst aan de hand van de normen voor formele speelruimte. 23 Beleidsv oornemen 6. Bij het aanbieden van speelmogelijkheden moet er voldoende 25 uitdaging zijn, afgestemd op de leeftijdscategorie. Bij het ontwerpen van speelplekken wordt rekening gehouden Beleidsv oornemen 7. met de medebespeelbaarheid voor kinderen met een beperking. 26 Beleidsv oornemen 8. Daar waar mogelijk zal er samenwerkina met de woningstichting gezocht worden om (in)formele speelruimte te 27 realiseren. Beleidsvoornemen 9. Zover speeltuinverenigingen kunnen voorzien in de behoefte aan openbare speelruimte worden deze in overleg in het speelv oorzieningenniv eau opgenomen. 27 Beleidsv oornemen 10. Waar (te) weinig ruimte is om een speelplek te realiseren kan overwogen worden om een schoolplein in de openbare speelruimte te betrekken. 28 Beleidsv oornemen 11. In toekomstige bestemmingsplannen bieden de voorschriften openbare ruimte de mogelijkheid speelplekken te realiseren. 29 De doelgroep, hun ouders en de omwonenden worden Beleidsv oornemen 12. betrokken bij het ontwikkelen van (her)inrichtingsplannen. 29 Beleidsv oornemen 13. Alle klachten worden binnen één tot twee werkdagen in 29
- behandeling genomen.
- De afdeling Beleid en Ontwikkeling is verantwoordelijk voor het Beleidsvoornemen 14. speelruimtebeleid, de coördinatie en het stimuleren van activiteiten die het buitenspelen bevorderen.
- Beleidsv oornemen 15. De afdeling Openbare Werken is verantwoordelijk voor het ontwerpen en aanleggen van speelvoorzieningen.
- De afdeling Openbare Werken is verantwoordelijk voor het Beleidsv oornemen 16. dagelijks beheer, het onderhoud en de vervanging van speely oorzieningen.
- Beleidsv oornemen 17. Het onderhoud van de speelvoorzieningen wordt op het niveau van een 8 uitgevoerd.
- Beleidsvoornemen 18. Dit speelruimteplan wordt vastgesteld voor een periode van tien jaar.

30

30

30

31

32

1.2. Resumé analyse speelruimte

Aan de hand van voorliggend speelruimteplan zal er ten eerste een gedachtebepaling ov er de openbare ruimte moeten plaatsvinden bij het bestuur, de ambtenaren en de burgers. De kern daarvan is: ak er een maatregel in de openbare ruimte wordt genomen, moet er nagedacht worden of en hoe de bespeelbaarheid van de openbare ruimte kan worden vergroot. Indien de richtlijnen voor informele en formele speelruimte voor Hillegom worden gehanteerd, dan moeten er verschillende maatregelen genomen worden. De kern van de analyse is minder speelplekken, maar beter en specifieker per leeftijdscategorie ingericht. De voorstellen zoals in de analyse genoemd bestaan onder andere uit:

- √ het nadenken over de inrichting en het beheer van het groen, het water en de wegen;
- √ het in meer of mindere mate aanpassen van 30 speelplekken (toestellen erbij, verplaatsen of op termijn verwijderen en niet herplaatsen);
- $\sqrt{}$ de aanpassing v an het aantal toestellen v an 246 naar 214;
- √ het specifieker naar leeftijd inrichten van 16 plekken zodat ruimte beter aansluit bij spelgedrag;
- √ het zoeken naar mogelijkheden om 19 nieuwe speelplekken aan te leggen:
  - 10 v oor 0 tot en met 5 jaar;
  - 1 v oor 6 tot en met 11 jaar;
  - 2 v oor 0 tot en met 11 jaar;
  - 6 v oor 12 tot en met 18 jaar;
- $\sqrt{}$ het opheffen van 14 speelplekken;
- √ het aanbrengen van speelaanleidingen, zit- en ontmoetingsaanleidingen en maatregelen om wegen beter bespeelbaar te maken.
- $\sqrt{}$ Dit betekent een aanpassing van het aantal speelplekken van 51 naar 56.

Uit bovenstaande blijkt dat in het verleden genoeg aandacht aan de kinderen van 0 tot en met 11 jaar besteed is. Wel moet een en ander geactualiseerd worden naar waar de jongste kinderen tegenwoordig wonen. Daarnaast moeten speelplekken specifieker voor een leeftijdscategorie ingericht worden. Het is belangrijk dat er voldoende maatregelen voor de jongeren van 12 tot en met 18 jaar genomen worden.

In het algemeen is het creëren van plekken voor kinderen van 0 tot en met 5 jaar het meest eenvoudig, omdat deze minder ruimte vergen en op minder weerstand van omwonenden stuiten dan speelplekken voor de wat oudere kinderen.

Vaak is er echter meer behoefte aan goede informele en formele speelruimte voor jongeren van 12 tot en met 18 jaar en in iets mindere mate voor de jeugd van 6 tot en met 11 jaar. Voorgesteld wordt om bij de aanpassing van de speelruimte in Hillegom als eerste aandacht te besteden aan de verbetering van de speelruimte voor 12 tot en met 18 jaar.

De voorstellen voor formele en informele speelruimte per buurt en per leeftijdscategorie hangen nauw met elkaar samen. Dat in de analyse diverse speelplekken als secundair (ondergeschikt) zijn aangewezen, mag er niet toe leiden dat er plekken verdwijnen zonder dat er geïnvesteerd wordt in verbetering van de speelruimte.

Hierna worden de wijzigingen in toestellen en speelplekken van de maatregelen per buurt aangegev en.

Buurt		Huidig		Streef	Nieuw		Secundair	
Naam	Kind	Plek	Toestel	Plek	Plek	Toestel	Plek	Toestel
Brouw erlaan/Havenkw artier	357	6	23	3	1	1	4	20
Centrum	404	4	18	6	2	4	0	3
Elsbroek-Oost	959	15	62	11	1	12	5	23
Elsbroek-W est	551	7	48	7	1	13	1	32
Horst ten Daal	68	0	0	0	0	0	0	0
Meer & Dorp-Oost	278	5	16	4	1	10	2	8
Meer & Dorp-West	537	6	37	7	3	8	2	25
Treslong	562	5	20	10	5	19	0	0
Weerestein	269	1	4	5	4	8	0	0
Zanderij	275	2	18	3	1	6	0	2
Landelijk Gebied	315	0	0	0	0	0	0	0
Totaal gemeente Hillegom	4575	51	246	56	19	81	14	113

Tabel 1 Aanpassingen per buurt

1.3. Resumé financiële consequenties

Al met al zijn er in Hillegom diverse maatregelen noodzakelijk om aan het voorgestelde beleid uit deel I te voldoen. Het geïnvesteerd vermogen in de gemeente is groot genoeg, maar er zal een herverdeling van voorzieningen over de wijken en kinderen moeten plaatsvinden.

De belangrijkste financiële consequenties van het voorgestelde beleid en ook de wijze van uitvoering staan uitgebreid toegelicht in hoofdstuk 5.

Voor de aanpassing van het huidige speelvoorzieningenniv eau in één keer is € 174.195 nodig voor:

- √ realiseren zoekgebieden + verbeteren plekken: 81 nieuwe toestellen:
- √ bijkomende kosten v eiligheidsondergrond 15%;
- $\sqrt{\ }$ verbeteren informele speelruimte 0 tot en met 18: 176 speelen zitaanleidingen.

Daarbij is rekening gehouden met een bezuiniging door hergebruik van 27 toestellen van de 113 secundaire toestellen. Secundaire toestellen zijn toestellen die geen functie (meer) vervullen in het voorgestelde speelvoorzieningenniveau. Deze toestellen kunnen eventueel verplaatst (hergebruikt) of op termijn niet meer vervangen worden.

De huidige vervangingswaarde van de speeltoestellen (€ 445.231) is hoger dan die van het voorgestelde streefbeeld (€ 349.452). Dit betekent dat, indien de structurele budgetten gelijk zijn aan de raming, het streefbeeld ook in circa tien jaar door de reguliere vervanging kan worden bereikt. Nadeel hiervan is dat nog altijd een deel van de voorzieningen in buurten staat waar de behoefte minder is. Bovendien blijven er meer onderhouds- en beheerkosten nodig dan in het streefbeeld en moeten in andere buurten waar de kinderen de behoefte aan formele speelv oorzieningen wel hebben, zij deze ontberen.

Uit het overzicht in Tabel 2 blijkt dat in Hillegom tot op heden te weinig budget in de begroting is opgenomen voor het onderhouden, beheren en vervangen van speelvoorzieningen. Aan de hand van de analyse wordt duidelijk dat de jaarlijkse budgetten voor het onderhoud, het beheer en de vervanging in relatie moeten zijn met het geïnv esteerd vermogen (€ 445.231). In de huidiae bearotina 2003 is in totaal € 44.245 opgenomen. Gezien de normen moet er minimaal €79.065 beschikbaar zijn om het huidige speelvoorzieningenniveau te onderhouden, te beheren en te vervangen. In het streefbeeld ligt dit budget ov erigens lager (€ 62.056) omdat de totale investering kleiner is. Door dit tekort kan het onderhoud ook niet op het voorgestelde niveau worden uitgevoerd. Dit tekort aan budget valt voor een gedeelte te verklaren uit het feit dat de eisen aan het onderhoud van een speeltoestel en speelomgeving de laatste jaren sterk zijn toegenomen, dat de toestellen zelf aanzienlijk duurder zijn geworden, dat bovenliggend beleid voor plaatsing van speeltoestellen ontbrak en dat de budgetten niet geïndexeerd waren.

In wezen betekent dit tekort aan speelvoorzieningenbudget dat indien de structurele budgetten voor spelen niet verder opgetrokken worden, dit gevolgen heeft voor het speelvoorzieningenniveau dan wel voor het onderhoudsniveau van de speelvoorzieningen. Voor een nadere toelichting van de financiële consequenties verwijzen wij u naar hoofdstuk 5.

Tabel 2 Resum é kosten

raperz kesarre kosteri					
en streefbee	ld				
verbeteren informele speelruimte 0 tot en met 18: 176 speel- en zitaan- € 44.000 eidingen					
ealiseren zoekgebieden + v erbeteren plekken: 81 nieuwe toestellen					
pezuiniging door hergebruik van 27 toestellen van de 113 secundaire roestellen					
		€ 23.085			
bijkomende kosten v eiligheidsondergrond 15% totaal speeltoestellen					
de totale bijkomende inrichtingskosten bedragen €128100 waarvan cir- ca 30% ten laste van speelvoorzieningen komt. € 38.430					
ten					
Huidig	Huidig	Streefbeeld			
Huidig Budget 2003	Huidig noodzakelijk voor huidige niveau	Streefbeeld noodzakelijk bij realisatie streefbeeld			
Budget	noodzakelijk voor huidige	noodzakelijk bij realisatie			
Budget	noodzakelijk voor huidige	noodzakelijk bij realisatie streefbeeld			
Budget	noodzakelijk voorhuidige niveau 51	noodzakelijk bij realisatie streefbeeld 56 214			
Budget	noodzakelijk voor huidige niveau 51 246	noodzakelijk bij realisatie streefbeeld 56 214			
Budget 2003 € 23.084	noodzakelijk voor huidige niveau 51 246 € 445.231	noodzakelijk bij realisatie streefbeeld 56 214 € 349.452			
Budget 2003 € 23.084 € 4.737	noodzakelijk voor huidige niveau 51 246 € 445.231 € 25.032 € 13.357	noodzakelijk bij realisatie streefbeeld 56 214 € 349.452 € 19.647 € 10.484			
Budget 2003 € 23.084	noodzakelijk voor huidige niveau 51 246 € 445.231	noodzakelijk bij realisatie streefbeeld 56 214 € 349.452			
	: 176 speel- 31 nieuwe to van de 113	s1 nieuwe toestellen van de 113 secundaire = n €128100 waarvan cir-			

2. INLEIDING SPEELRUIMTEPLAN

2.1. Waarom een speelruimteplan?

In gemeente Hillegom leeft de wens om het huidig speelruimtebeleid verder uit te werken, te actualiseren en te formaliseren. Deze wens komt onder andere voort uit het gebrek aan inzicht in de relatie tussen de leeftijd van de jeugd in de directe omgeving van de aanwezige speelvoorzieningen en uit de demografische ontwikkelingen. Daarbij is er de noodzaak om passende aanleg, beheer, onderhoud en vervanging te kunnen toepassen, zijn er nieuwe inzichten op het gebied van speelruimte en bestaat de wens om de relatie tussen het jeugdbeleid en (speel)voorzieningen uit te werken. Deze wens wordt ook gevoed door vraagstukken rondom de relatie met speeltuinverenigingen, nieuwe wettelijke verplichtingen en de toenemende belangstelling van burgers en politiek voor speelvoorzieningen.

2.2. Doelstelling

De gemeente Hillegom heeft zich tot doel gesteld om, in samenspraak met belanghebbenden, te komen tot een praktisch en breed gedragen speelruimteplan waarin over een periode van tien jaar de lijn wordt uitgezet voor speelmogelijkheden van kinderen van 0 tot en met 18 jaar in de openbare ruimte. In dit beleidsstuk zullen alle aspecten die betrokken zijn bij het aanbieden van openbare speelgelegenheid beschrev en moeten worden.

2.3. Leeswijzer

Bovenstaande doelstelling is uitgewerkt in voorliggend speelruimteplan dat uit drie delen bestaat. Na de samenvatting in hoofdstuk 1 en een inleiding in hoofdstuk 2 beslaat het eerste deel van het speelruimteplan het eigenlijke beleid voor speelruimte. In hoofdstuk 3 'Beleidsvoornemens speelruimte' wordt het te voeren beleid voor de speelruimte voor 2003 tot en met 2012 beschreven. Dit deel van het speelruimteplan is in wezen het gedeelte dat bestuurlijk moet worden vastgesteld.

Het tweede deel, hoofdstuk 4 'Speelruimte in gemeente Hillegom', is een uitwerking van het voorgestelde beleid. In de analyse van de huidige speelruimte in gemeente Hillegom wordt de huidige situatie getoetst aan het geformuleerde beleid en worden voorstellen gedaan voor aanpassing van het speelvoorzieningenniveau. Daarna worden in hoofdstuk 5 'Realisatie streefbeeld en jaarlijkse kosten' de noodzakelijke aanpassingen en financiële consequenties beschreven. Dit tweede deel biedt een leidraad voor de aanpassingen van de speelruimte in gemeente Hillegom.

In het derde deel worden de bijlagen weergegeven. Deze verduidelijken of gaan dieper in op de materie van dit speelruimteplan.

DEEL I SPEELRUIMTEBELEID 2003 - 2012

Buitenspelen, ja leuk!

Speelruimteplan gemeente Hillegom

BELEIDSPLAN voor en ANALYSE van SPEELRUIMTE

3. BELEIDSVOORNEMENS SPEELRUIMTE 2003 - 2012

Dit speelruimteplan "Buitenspelen, Ja leuk!" gaat over het spelen in gemeente Hillegom. Wat is er natuurlijker dan spelen? Spel is onlosmakelijk verbonden met leven, met samenzijn, met het functioneren als individu en met het functioneren als lid van een groep. "Natuurlijk", roept iedereen, "spel is belangrijk en er moet ruimte zijn voor spel, veilig spel wel te verstaan." In voorliggend hoofdstuk worden de beleidsaspecten inzake speelruimte weergegeven.

3.1. Het recht op speelruimte

Kinderen hebben recht op speelruimte. Er is geen expliciete wet die overheden verplicht om speelplekken aan te leggen. Wel is een dergelijke verplichting te ontlenen aan de 'Universele verklaring van de rechten van de mens' waarin staat geschreven dat ieder mens recht heeft op vrije ontplooiing van zijn persoonlijkheid.

Nog belangrijker is het verdrag inzake de Rechten van het kind dat werd aangenomen door de Verenigde Naties op 20 november 1989. Het omvat alle kinderrechten, geldt wereldwijd en heeft dezelfde kracht als een wet in Nederland. Het is de plicht van elke overheid om zich daaraan te houden. In grote lijnen herbevestigt dit verdrag het feit dat kinderen omwille van hun kwetsbaarheid bijzondere zorg en bescherming nodig hebben.

Beleidsvoornemen 1. Voor de kinderen is het krijgen van voldoende speelruimte een recht en het aanbieden daavan is voor alle betrokkenen een plicht.

3.2. Het belang van speelruimte

Spelen in al haar vormen is van wezenlijk belang voor de ontplooiing van het opgroeiende kind en is de basis voor zijn geestelijke en lichamelijke ontwikkeling. Om deze ontwikkeling van kinderen maximaal te kunnen stimuleren, is het nodig inzicht te hebben in de functies die spelen in de ontwikkeling van een kind heeft.

Tijdens het spel spelen ingewikkelde, mentale en fysieke processen een belangrijke rol. Spelen biedt een kind plezier... maar er is meer; naast vrolijke, gespannen en ingespannen gezichten geeft een speelplek ook minder vrolijke momenten te zien. Denk maar aan de momenten waarop een ruzie dreigt, de uitdaging lonkt of de angst van gevaar de kop opsteekt.

Door te spelen verkent het jonge kind zijn omgeving. Hij of zij ontmoet dan andere kinderen, bekende en onbekende volwassenen, allerlei materialen, allerlei mogelijkheden, structuren en situaties. Spelen is onderdeel van het opgroeien en het ontwikkelen van zijn of haar lichamelijke en geestelijke vermogens. Het omgaan met de voorwerpen en situaties in zijn omgeving is een belangrijke voorwaarde voor de latere ontwikkeling van de waarneming, het denken, het probleem oplossen en de geheugenfuncties. Door tijdens het spelen grenzen te verleggen leert het kind meer vertrouwen te hebben in zichzelf.

Het spelen heeft een belangrijke functie bij de ontwikkeling van een kind. Globaal kunnen we vier typen ontwikkeling onderscheiden:

- Het spel bevordert de motorische ontwikkeling door bewegingsactiviteiten. Het kind maakt zich alle benodigde bewegingen eigen en ontwikkelt daarmee de coördinatie, de uithouding, het reactievermogen en het timen van bewegingen ten opzichte van andere kinderen. Voorbeelden van spelen die de motoriek bevorderen zijn; rennen (tikkertje), springen (bokspringen), hobbelen (wipveer), kruipen en voor de fijne motoriek knikkeren en zandtaartjes bakken.
- Het spel bevordert de sociaal-emotionele ontwikkeling door elkaar te ontmoeten en samen te spelen. Het kind leert samen te werken, rekening te houden met anderen, een competitie aan te gaan en natuurlijk leert het kind om te winnen, te verliezen en hoe om te gaan met conflicten. Voorbeelden van spelen die de sociaal-emotionele vaardigheden bevorderen zijn; verstoppertje, rollenspel (rondom een speelhuisje), voetbal of basketbal en het spelen in de zandbak.
- Het spel bevordert de cognitieve ontwikkeling door het leren (her)kennen van plaatsen, materialen en omstandigheden. Het kind leert de eigenschappen kennen van allerlei dode en levende materialen als planten, dieren, zand, hout en steen. Ook het inschatten van afstanden, hoogten, diepten en snelheid wordt geleerd. Vooral de creatieve en constructieve activiteiten dragen bij aan de cognitieve ontwikkeling. Voorbeelden van spelen die de cognitieve vaardigheden ontwikkelen zijn; hutten bouwen, verplaatsen van voorwerpen, spelen in de zandbak en stoepkrijten.
- Het spel bevordert de zintuiglijke ontwikkeling door het ervaren van de ruimte waarin het kind speelt. Het kind leert de neus te gebruiken om te ruiken, de mond om te proeven, de handen (en andere lichaamsdelen) om te voelen en de ogen om te zien. Bij goed ontwikkelde zintuigen zal een kind eerder in staat zijn om te herkennen, te onderscheiden, te handelen en een mening te vormen. Alle spelvormen bevorderen de ontwikkeling van de zintuigen.

Bij het aanbieden van speelruimte dient het aanbod aan speelmogelijkheden gevarieerd en toegespitst op verschillende leeftijdscategorieën te zijn. Daarom is het bij het ontwerpen van speelplekken belangrijk om rekening te houden met de verschillende speelmogelijkheden en de speelfuncties die men wil realiseren. Om een evenwichtig aanbod in de verschillende speelfuncties te hebben is het belangrijk om erv oor te zorgen dat er voldoende speelmogelijkheden (door inrichting, toestellen, aanleidingen en ruimte) zijn en dat er voldoende variatie in speeltoestellen en -functies voorkomt.

Beleidsvoornemen 2. Bij het aanbieden van speelruimte wordt een gevarieerd aanbod aan speelmogelijkheden en speelfuncties gerealiseerd.

3.3. Speelruimte is overal!

Als een kind wil spelen, kan het in een gevarieerde omgeving met gras, struweel, bomen en water vrijwel alle vormen van spel uitoefenen. Denk daarbij maar eens aan hoe Dik Trom (in het gelijknamige boek van C. Joh. Kieviet) zich kostelijk vermaakt met zijn vriendjes in de straten, rondom, op en in het water en struinend door de weilanden.

Speeltoestellen kunnen daarom gezien worden als een vervanging van de mogelijkheden die van nature aanwezig zijn. Men ziet dan ook vaak dat de noodzaak van speelplekjes toeneemt naarmate de ruimte om te spelen verder wordt beperkt.

Het is dus belangrijk om te realiseren dat ruimte de bepalende factor is bij het spelen en niet zozeer de aanwezigheid van speeltoestellen. De ruimte om te spelen binnen het bebouwde gebied lijkt echter steeds verder af te nemen; het (auto)verkeer, de verdichting van de woningbouw, voorzieningen voor volwassenen en honden en de onveiligheid door criminaliteit en vandalisme leggen een steeds groter beslag op de beschikbare openbare speelruimte. Daarom is het belangrijk om te blijven nagaan in hoeverre de gehele openbare ruimte geschikt is om te spelen.

Speelruimte betreft ten eerste de ruimte die een kind fysiek gegev en wordt om te spelen, zowel in de openbare ruimte als op ingerichte speelplekken. Ten tweede gaat speelruimte ov er de spreekwoordelijke ruimte die een kind gegund wordt, met andere woorden: 'waar mag hij of zij spelen?"

Daarom is het creëren van speelruimte een zorg van de overheid, maar ook van andere instanties die invloed hebben op de inrichting van de (buiten)ruimte en de opvoeding van de kinderen. Instanties en personen die hierin zoal een rol spelen zijn bijv oorbeeld de ouders, de basisschool, de sportverenigingen, het welzijnswerk, de winkeliersvereniging enzovoorts.

Spelen doe je dus niet alleen op speciaal gecreëerde speelplekken. Spelen doe je ook, of juist, bij je in de buurt: op het trottoir, in de portiek, in het plantsoen, in het winkelcentrum of in het steegje tussen de woningen. Je kunt het zo gek niet bedenken, of een locatie nodigt uit tot spelen. Binnen de openbare ruimte kan dan ook onderscheid gemaakt worden tussen formele en informele speelruimte.

Met informele speelruimte wordt de ruimte aangeduid waar de kinderen lev en en wonen en (veilig) kunnen spelen, zoals de straat, de stoep, het plantsoen en het water, maar waar geen specifieke speeltoestellen staan.

Met formele speelruimte wordt de ruimte aangeduid die specifiek en exclusief is ingericht voor de speelfunctie (de speelplekken met voorzieningen).

Kinderen zullen bijna alles in hun spel betrekken. Bij speelruimte wordt onderscheid gemaakt tussen speelaanleidingen en speeltoestellen.

Speelaanleidingen zijn objecten die niet specifiek voor het spelen geplaatst zijn, maar een scala aan speelmogelijkheden bieden in de informele en formele speelruimte.

Speelt oest ellen zijn die voorzieningen in de formele speelruimte die specifiek voor het spelen geplaatst zijn en gemaakt zijn voor een bepaalde speelmogelijkheid.

Wat mag je niet doen?:
"Een hut maken." Van
wie niet?: "Een stomme
mevrouw."

"Mijn buren zetten altijd hun auto voor de deur en dat is heel vervelend." Voorbeelden van speelaanleidingen zijn afscheidingen zoals muurtjes, hagen en bielzen, straatmeubilair, betonelementen zoals betonpoefs, paaltjes, stoepranden en parkeerbanden en sierelementen zoals kunst, bomen of struiken. Veel van dergelijke elementen vormen een aanleiding voor de kinderen om te zitten of aan te hangen, maar ook om vanaf, over of op te springen. Ze kunnen er een elastiek aan vast maken, hutten mee bouwen, ze gebruiken ze als evenwichtsbalk enzovoorts. Juist het aanbrengen van hoogteverschillen, randen en eenvoudige objecten prikkelen de fantasie van kinderen om zelf spelen te verzinnen of bestaande spelen aan te passen. Anders gezegd: "speelaanleidingen vergroten de speelruimte."

3.4. Speelruimte, voor wie?

Het is van belang te weten welke doelgroepen er gebruik maken van informele en formele speelruimte. Spelen is een zaak van jong en oud. Men moet ervan uitgaan dat peuters vanaf het eerste lev ensjaar tot en met de opgeschoten jeugd tot circa achttien jaar gebruik maken van de aanwezige speelruimte.

Voor een baby of peuter tot circa vier jaar is de speelplek een plaats waar hij of zij onder begeleiding van een oudere veilig kan liggen, staan, kruipen of rondstruinen. Het alleen en zelfstandig spelen van een dergelijk jong kind vindt plaats in de besloten omgeving, bijvoorbeeld in de tuin, de woonkamer of eventueel direct bij de voordeur. De kinderen vanaf vier jaar gaan zelfstandig hun omgeving verkennen. Dat is eerst dicht bij huis waar de ouders nog zicht op het kind hebben, later verder de buurt in waar ze steeds weer nieuwe mogelijkheden vinden om te spelen.

Kinderen in de basisschoolleeftijd gaan alleen of met vriendjes op ontdekkingstocht uit. Hierbij moeten de kinderen van de onderbouw vaak nog dicht bij huis blijven, maar zwermen de kinderen van de bovenbouw al uit over de hele buurt. Het schoolplein is voor deze categorie vaak een belangrijke speelen ontmoetingsplek.

De jeugd tot de leeftijd van achttien jaar blijkt de al dan niet daartoe ingerichte openbare ruimte te gebruiken om zich te verzamelen, rond te hangen en te sporten. De jongeren ouder dan achttien jaar vallen buiten het kader van openbare speelruimte, omdat de vrijetijdsbesteding van deze groep zich slechts in mindere mate richt op activiteiten in de openbare ruimte.

De scheidslijnen van de leeftijdscategorieën zijn niet haarscherp, maar bij de beoordeling van een speelruimte wordt een indeling van de leeftijdscategorieën gehanteerd die is gebaseerd op het spelgedrag en de actieradius van een kind. Deze komen overeen met de leeftijd dat een kind naar de basisschool of naar het vervolgonderwijs gaat.

3.5. Normen voor informele speelruimte

De informele speelruimte in een buurt laat zich niet makkelijk kwantificeren. De hoeveelheid informele speelruimte wordt in ieder geval bepaald door de opbouw van de buurt en daarmee door de aanwezigheid van groen en water dat uitnodigt om te spelen, brede stoepen, doodlopende of verkeersluwe straten en speelaanleidingen.

Daarnaast spelen ook de activiteiten die voor kinderen georganiseerd worden door ouders en instanties een rol en is het veiligheidsgevoel dat de kinderen en ouders op straat ervaren erg belangrijk. Als laatste moet ook rekening gehouden worden met de vrijheid die aan kinderen gegund wordt door hun ouders en verzorgers om in de openbare ruimte te spelen. Als een kind van zijn ouders ergens niet mag komen waar zijn vriendjes wel mogen komen dan is de speelruimte van dit kind kleiner dan dat van zijn vriendjes.

andere niet is en dat er grote verschillen kunnen zijn in bespeelbaarheid. Ook moet er onderscheid gemaakt worden in leeftijd. Oudere kinderen kennen en hebben andere spelbehoeften dan kleuters en bovendien mogen oudere kinderen verder van huis komen en is hun actieradius dus groter.

Daarbij moet opgemerkt worden dat het ene plantsoen het

Fot o 1. Informeel spelen kleuters en peut ers

	LEEFTIJDSCATEGORIE				
	Kinderen 0 t/m 5 JAAR	Jeugd 6 t/m 11 JAAR	Jongeren 12 t/m 18 JAAR		
Normen					
Oppervlakte (mi- nimaal)	20 m ² per kind	20 m² per kind; 10 m² voor spelen op straat en 10 m² voor spelen in het groen	1 ontmoetingsplek per 15 personen (ca 15 m² met aanleiding)		
rect grenzend aanwoning.		Binnen speelbuurt, eind van de straat, veldje bij de flats, pleintje achter huizen, overzichtelijk bereikbaar.	In eigen sociale omgeving / buurt, op hoek van straat pleintje.		
Geschikt voor	Leren fietsen en skaten, takjes en steentjes zoeken, krijten, in zon/schaduw zit- ten.	In groepjes; verstoppertje, speurtocht door buurt, bal- letje trappen, kastanjes en eikels zoeken, hut bouwen.	Elkaar ontmoeten, zitten kletsen, showen, kijken naar voorbijgangers. Brommertje en fiets.		
Minimale eisen		~~-~~			
Verkeer	Doodlopend, ontsluiting voor maximaal 15 tot 20 woningen. Niet bij fiets- doorgang.	Max. 30 km en max. 12 auto's per uur. Geen constante stroom van brommers en fietsers.	Daarwaargeen auto's rij- den.		
Overlast	Nvt	Niet direct bij muur of raam van woning/gebouw.	Niet direct voor de deur van woningen.		
Schoon	Geen poep, afval en on- kruid	Gras of verharding zonder poep, afval, prikkende of giftige struiken	Nvt		
Ruimte	Geborgen, maar niet te benauwd (vnl stoepen en hofjes)	Grotere ruimten voor spelvormen en verkeersluwe buurt voor bereikbaarheid.	Overzichtelijk met zitaan- leiding.		
Potentieel geschikt	e ruimten				
Tuin/ erf	(Grote) eigen tuin is goud waard.	Indien groot en uitdagend genoeg.	Niet geschikt		
Grasveld/ gazon	Mits droog en schoon.	Mits geen poep.	Geschikt, mits paadje naar plektoe.		
Bosjes/ ruigten	Niet aantrekkelijk.	Ideaal om te verstoppen en hutten te bouwen.	Mits open kant naarweg of plein.		
Stoep/ hofje	Mits groot genoeg.	Voor verplaatsing belang- rijk.	Veelal geschikt.		
Plein/ parkeerplaats Geschikt als er apart hoekje is		Mits overzichtelijk en weinig rijdende en geparkeerde auto's	Mits auto kan passeren zonder dat ze moeten ver- kassen		
Sloten/ poelen	Niet geschikt	Zeer geschikt	Nvt		
Vijvers/ meren	Niet geschikt	Geschikt, vissen, schaatsen.	Zw emwater		
Winkelc entrum	Niet geschikt	Matig geschikt	Geschikt		

Beleidsvoornemen 3. De hoeveelheid aangeboden informele speelruimte wordt getoetst aan de hand van de normen voor informele speelruimte.

Fot o 3. Informeel ontmoeten jongeren

Om een indruk te krijgen van wat bedoeld wordt met informele speelruimte voor kinderen van 0 tot en met 5 jaar is het goed eens buiten te gaan kijken naar een spelend jong kind. Dit zal dicht bij huis, bij wijze van spreken onder het keukenraam, bezig zijn om zichzelf, materialen, bewegingen enzovoort te leren kennen. Omdat dit kind geen gevaren kan onderscheiden is het belangrijk dat er geen of zeer weinig auto's ov er 'zijn' informele speelruimte rijden. Daarom is de tuin, de oprit en de stoep de belangrijkste bron van informele speelruimte. Een dergelijk jong kind kan al heel wat belev en op minimaal twintig vierkante meter.

De kinderen van 6 tot en met 11 jaar gaan steeds verder de buurt in. Hun verkenningsgebied is vrijwel de gehele openbare ruimte. Indien men door een buurt loopt waar kinderen van 6 tot en met 11 jaar wonen zal men vrijwel in jeder plantsoen, langs iedere sloot, op elk stuk rustige verharding en op menig blinde muur de sporen van spelende kinderen aantreffen. De belangrijkste indicatoren voor de hoeveelheid informele speelruimte voor kinderen van 6 tot en met 11 jaar zijn voetballen en groene ruimte. Per speelbuurtje moet er een verharding of grasveldje van minimaal 50 vierkante meter aanwezig zijn, waar 'na schooltijd en voor het eten' met een groepje van zo'n vijf kinderen gevoetbald kan worden. Daarnaast moet er voldoende plantsoen en ruiate zijn waar de kinderen avontuur kunnen beleven, zich kunnen verstoppen, bloemen kunnen plukken v oor moeder, hutten kunnen bouwen en dergelijke. Voor de jeugd van 12 tot en met 18 jaar is het ontmoeten van leeftijdsgenoten zeer belangrijk. Dit gebeurt voor een groot deel ook in de openbare ruimte. Hoe vaak zijn er na schooltijd niet diverse groepies ieuad in de buurt te vinden die met elkaar de laatste nieuwtjes staan uit te wisselen! Als indicator kan ge-

Door het toepassen van de normen wordt invulling gegeven aan een evenredige verdeling van informele speelruimte over de kinderen en buurten. Bij weinig informele speelruimte moeten maatregelen getroffen worden die de openbare ruimte beter bespeelbaar maken en is er meer formele speelruimte nodig (zie ook Tabel 4 'Normen formele speelruimte').

nomen worden dat per groep ergens in de buurt een aanleiding gevonden moet kunnen worden waar de jongeren leef-

3.6. Vormgeving informele speelruimte

tijdsgenoten kunnen ontmoeten.

De wijze waarop een buurt is opgebouwd bepaalt hoeveel ruimte de kinderen krijgen om te kunnen spelen. Vooral de mogelijkheid om zich veilig over straat te kunnen verplaatsen en in de openbare ruimte zelf te kunnen spelen bepaalt hoeveel ruimte de kinderen gegund wordt.

3.6.1. Spelen op de straat

Zowel het rijdend verkeer als de geparkeerde auto's leggen een groot ruimtebeslag op de bespeelbare ruimte. Door de verkeersveiligheidsplannen en de 30-kmzones zijn diverse straten meer bespeelbaar geworden. Niet alleen de snelheid waarmee verkeer door de straat rijdt heeft invloed op de mogelijkheid om op straat te spelen; minstens zo belangrijk is de frequentie waarmee een kind per uur gestoord wordt door passerende auto's. Daarom is het voor de speelruimte niet altijd voldoende om verkeersremmende maatregelen te nemen. Uiteraard vallen onder speelruimte niet de 50-kmwegen met een stroomfunctie zoals vermeld in het categoriseringsplan.

Door bij het ontwerp van de wegen rekening te houden met het soort verharding (kleur/formaat), de voorrangsregels op looproutes van kinderen, het gebruik van snelheidsremmende elementen, speelstraten en verkeersstromen wordt veel uitdagende speelruimte voor kinderen ontsloten.

Speelaanleidingen kunnen worden gevormd door eenvoudige wijzigingen in de verharding, zoals patronen in de bestrating (vakken, routes), gekleurde verharding, knikker- en hinkeltegels en tegels met cijfers of voetsporen. Maar ook door het gebruik van bespeelbare betonelementen als poefs, bollen, palen die ook geschikt zijn voor bokspringen, betonbielzen enzovoorts, kan de bespeelbaarheid van de straten vergroot worden.

. . .

3.6.2. Spelen met en in het groen

Bij het ontwerp van speelplekken en de daaromheen liggende groene ruimten dient ook uitgegaan te worden van het creëren van zov eel mogelijk ruimte om te spelen. Dit kan mede bereikt worden door de grenzen tussen het plantsoen en de speelplek in elkaar te laten overlopen. Daarnaast moet het groen zodanig ingericht en beheerd worden dat het de kinderen niet belemmert bij het spelen en leren. De hondenpoep en het siergroen (geschoren gazonnen en rozenperken) leggen een groot ruimtebeslag op de bespeelbare ruimte. Door de invoering van hondenuitlaatroutes en hondentoiletten zijn veel grasvelden al weer beter bespeelbaar geworden. Stringente handhaving van het hondenpoepbeleid en het wijzen van hondeneigenaren op hun verantwoordelijkheid blijven ook in het kader van spelen een aandachtspunt.

Door de groenvoorzieningen de nevenfunctie spelen te geven kan aan bewoners duidelijk gemaakt worden dat kinderen overal en altijd spelen en dat bij klachten het belang wordt afgewogen tussen de benodigde speelruimte en de andere functies van het groen. Vaak zijn door eenvoudige aanpassingen aan het ontwerp en ingrepen in het beheer en onderhoud situaties te creëren die de bespeelbaarheid aanzienlijk vergroten. Denk hierbij bijv oorbeeld aan uitsparingen in heestervakken of blokhagen waar kinderen hun hutje kunnen hebben, het maaien van paden en het gefaseerd maaien van gras voor doolhofjes en hoogteverschillen, het toepassen van kruidenmengsels, het laten zitten van hutten enzovoorts.

3.6.3. Spelen met, bij op of in het water

"Ik heb een steile helling en sloot om te vissen!"

Beleidsvoornemen 4. Bij het ontwerp en het onderhoud van de openbare ruimte wordt gezocht naar mogelijkheden om de bespeelbaarheid te verbeteren.

Ook, of juist water daagt kinderen uit tot spel. Bij, in of op het water spelen ze met modder, spatten ze elkaar nat, laten ze bootjes varen, wordt gevist en gevaren en verzinnen de kinderen onuitputtelijk meer spelen. Sommige volwassenen hebben hier misschien hun bedenkingen bij; ze voorzien vieze en natte kleren. Ook zien veel volwassenen risico's; kinderen lopen wellicht sneller een verkoudheid op of ze glijden uit met alle gevaren van dien.

Toch zou het jammer zijn als deze bezwaren het spelen met water onmogelijk zouden maken. Door een juiste inrichting en een passend beheer van al dan niet formele waterspeelplekken zijn de risico's te voorkomen of te beperken. Vooral het talud, de diepte, de waterkwaliteit en de onoverzichtelijkheid van water zijn veiligheidsaspecten waarmee rekening moet worden gehouden. Door bij het ontwerp en beheer van waterpartijen, sloten, steigers, dammen, bruggen, etc. rekening te houden met zowel vaar- en schaatsroutes als het spelen met water, wordt er veel uitdagende speelruimte voor de kinderen ontsloten.

3.6.4. Anders denken over de openbare ruimte

De kern van bovenstaande paragrafen is dat er een verandering in het denken over de openbare ruimte moet plaatsvinden bij het bestuur, de ambtenaren en de burgers.

Als er een maatregel in de openbare ruimte wordt genomen, denk dan na of en hoe die maatregel de bespeelbaarheid kan verhogen.

3.7. Normen voor formele speelruimte

3.7.1. De balans tussen formele en informele speelruimte

Fot o 6. Verkeersremmende speelplek

De normen in Tabel 3 betreffen de minimale hoeveelheid informele speelruimte. Uiteraard zal gestreefd moeten worden naar zoveel mogelijk informele speelruimte voor de kinderen. Een ideaal zou zijn dat ieder kind voldoende natuurlijke informele ruimte in zijn omgeving heeft om te spelen. De praktijk is echter dat dit niet (meer) het geval is. Om de kinderen toch voldoende mogelijkheden te bieden om zich te ontwikkelen, zal er gezocht moet worden naar een vervangende speelruimte. Deze kan (voor een gedeelte) worden gevonden in formele speelplekken. Er moet daarbij gezocht worden naar een balans tussen de hoeveelheid informele speelruimte en formele speelruimte.

De normen in de Tabel 3 Normen informele speelruimte en de nav olgende Tabel 4 Normen formele speelruimte zijn dan ook nauw met elkaar verbonden.

Als een buurt ruim voldoet aan de normen voor informele speelruimte, dan zal bij het bepalen van de behoefte aan formele speelruimte de bovengrens gehanteerd kunnen worden. Voor de jongste leeftijdscategorie betekent dit dat er circa 30 kinderen (bovengrens) binnen een actieradius moeten wonen voordat er een formele speelplek noodzakelijk is, voor de jeugd ligt dit aantal op 70 en voor de jongeren op 100.

Naar mate de hoev eelheid informele speelruimte in een buurt minder is dan in de normen beschreven, moet uitgegaan worden van een lager aantal kinderen per speelplek.

Het hanteren van de ondergrens betekent dat in een gebied met (zeer) weinig informele speelruimte, toch minimaal 15 kinderen binnen het verzorgingsgebied van een speelplek moeten wonen.

Hierbij wordt opgemerkt dat in de praktijk blijkt dat als er veel informele speelruimte is, de norm van 30 kinderen binnen het verzorgingsgebied van een plek bijna nooit gehaald wordt. Is er dus veel informele speelruimte dan zal het niet snel nodig zijn om speelplekken aan te bieden.

Bov enstaande betekent dat vanuit speeltechnisch oogpunt bij de ontwikkeling van een nieuwe wijk in eerste instantie gezocht moet worden naar voldoende informele speelruimte. Indien dit niet haalbaar blijkt, moet er naar vervanging in speelmogelijkheden gezocht worden in de formele speelruimte.

In bestaande wijken betekent het hanteren van de normen voor formele en informele speelruimte dat eerst moet worden nagegaan hoe de buurt voldoet aan de normen voor informele speelruimte. Indien blijkt dat er te weinig informele speelruimte aanwezig is, dan moet gekeken worden of de (openbare) ruimte beter bespeelbaar kan worden gemaakt zodat wel wordt voldaan aan de normen. Indien dit niet haalbaar is, zal gezocht moeten worden naar alternatieven in de formele speelruimte.

3.7.2. Het bepalen van de behoefte aan formele speelruimte

De hoev eelheid formele speelruimte laat zich makkelijker kwantificeren dan de informele speelruimte. De laatste jaren is er door verschillende organisaties die betrokken zijn bij speelruimte intensief samengewerkt om te komen tot het opstellen van richtlijnen voor de aanleg en het onderhoud van speelvoorzieningen. Vooral het uitgev en van het 'Handboek Veiligheid van Speelvoorzieningen' door de NUSO (landelijke organisatie voor speeltuinwerk en jeugdrecreatie) en Consument en Veiligheid heeft bijgedragen aan het totstandkomen van landelijk aanvaarde normen en richtlijnen. De derde druk van dit handboek is in 1997 uitgebracht met financiële steun van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Onder andere dit handboek heeft geleid tot het vaststellen van normen voor de afstand die een kind van een bepaalde leeftijd tot een speelvoorziening kan afleggen en de wenselijke oppervlakte van een speelvoorziening. Naast dit handboek geven vooral ervaringscijfers inzicht in hoe een speelplek functioneert. Hierdoor kunnen normen gesteld worden voor het aantal kinderen van een bepaalde leeftijdscategorie dat binnen een actieradius woont en een speelplek zelfstandig zou moeten kunnen bereiken, zonder elkaar op de speelplek in de weg te lopen.

De belangrijkste normen en normen zijn in de navolgende Tabel 4 samengevat weergegeven.

Tabel 4 Normen formele speelruimte

	LEEFTIJDSCATEGORIE						
	Kinderen 0 t/m 5 JAAR	Jongeren 12 t/m 18 JAAR					
1. Relatie leeftijd, spelbereik en verzorgingsgebied							
Actieradius	100 meter	300 tot 400 meter	> 1.000 meter				
Niveau	Straat/blok	Buurt	Wijk/Kern				
Minuten lopen	Circa 2	Circa 3 tot 6	Circa 15				
Verzorgingsgebied	3 hectare	50 hectare	300 hectare				
2. Aantal kinderen per spe	eelplek						
Aantal binnen actie- radius	15 tot 30	55 tot 70	85 tot 100				
3. Inrichting speelplek							
Oppervlakte	100 tot 500 m ²	500 tot 2.000 m ²	2.000 tot 6.400 m ²				
Voorzien ingen	3 toestellen 3 aanleidingen	3 toestellen 4 aanleidingen	4 toestellen 4 aanleidingen				
Voorbeelden voorzie- ningen	Zandbak Huisje Wip(veer) Glijbaantje Schommel	Trapveld Klimtoestel Schommel Kabelbaan Duikelrek	Trapveld Skateboardbaan Basketbalveld Zitaanleidingen Schommel				
Voorbeelden aanlei- dingen	Betonpoefs Bielzen Verschillende bo- demmaterialen Hoogteverschillen	Betonpoefs Paaltjes Hoogteverschillen Bosjes (verstoppen) Zand en water	Betonpoefs Banken Muurtjes Pad of plein van glad asfalt				
Stimulatie en begelei- ding ontwikkeling kind	Veel variatie Veel fantasie Duidelijke grenzen Grove motoriek	Meting resultaten Groepsbesef Toename creativiteit Grotere doelgericht- heid	Informele ontmoeting Zoekt bevestiging Sportieve krachtmeting Keuzes maken				

Beleidsvoornemen 5. De behoefte aan en inrichting van speelplekken wordt getoetst aan de hand van de normen voor formele speelruimte. Door het toepassen van de normen wordt invulling gegeven aan een evenredige verdeling van speelvoorzieningen over de kinderen en buurten. Bij het toepassen van de norm bepaalt het aantal kinderen binnen de actieradius en de hoeveelheid informele speelruimte of er een speelplek noodzakelijk is.

Bij de normen voor formele speelruimte moet opgemerkt worden dat kinderen tot vier jaar niet zelfstandig, maar onder begeleiding van een oudere op een openbare speelplek spelen. Deze jonge kinderen kunnen goed gebruik maken van de speelplekken die ingericht zijn voor de kinderen tot en met 5 jaar. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om voor de hele jonge kinderen in het directe zicht vanuit het ouderlijk huis informele speelruimte te bieden. Het plaatsen van een speeltoestel waarop het hele jonge kind zonder begeleiding kan spelen (formele speelruimte) daarentegen is geen verantwoordelijkheid van de gemeente.

Als de richtlijnen zoals NUSO die weergeeft worden omgerekend dan blijkt dat, met alle beperkingen van dien, circa 300 m² tot 400 m² per hectare (3 à 4%) gereserveerd moet worden om als speelruimte te worden ingericht. De oppervlakten voor de speelplekken zoals in Tabel 4 zijn genoemd, betreffen brutospeeloppervlakten. Dat is de nettospeeloppervlakte (het speelterrein zelf) plus de ruimte voor paden, beplanting, toegangen en dergelijke (de omgeving).

3.8. Vormgeving formele speelruimte

3.8.1. Veiligheid en uitdaging!

Kinderen (en hun ouders) moeten erop kunnen rekenen dat de speciaal tot spelen ingerichte speelvoorzieningen veilig zijn. Daarmee wordt overigens niet bedoeld dat alle risico's vermeden moeten worden. Risico's zijn namelijk een wezenlijk onderdeel van het spelen en horen bij het leerproces. De risico's dienen echter beheersbaar en herkenbaar te zijn. Tenslotte worden speelvoorzieningen niet geplaatst om kinderen vertrouwd te maken met (al dan niet blijvend) letsel en pijn.

Uit onderzoek blijkt dat er in Nederland jaarlijks on geveer 60.000 kinderen door een (huis) arts moeten worden behandeld als gevolg van een ongeval op een speelvoorziening. Daarvan komen ongeveer 12.000 kinderen bij een eerste-hulpafdeling van een ziekenhuis binnen. En dan nog te denken aan de duizenden kleine en wat grotere ongelukken waarbij een verband, een pleister of een dikke kus voldoende is om het leed te verzachten. Bijna de helft van al deze ongevallen is te wijten aan de onveiligheid van de speeltoestellen of de inrichting van de speelomgeving.

"Het speelmateriaal is gerepareerd en alles zit nu vast!
Het is <u>niet</u>
meer leuk!"

Beleidsvoornemen 6. Bij het aanbieden van speelmogelijkheden moet er voldoende uitdaging zijn, afgestemd op de leeftijdscategorie. Daar waar de verantwoordelijkheid tot het creëren van speel-voorzieningen genomen wordt, dienen de kinderen erop te kunnen vertrouwen dat de toestellen en de omgeving ook geschikt en veilig zijn. De wettelijke verplichting voor de veiligheid van speeltoestellen is in het bijzonder geregeld in het Attractiebesluit. In dit 'Besluit Veiligheid van Attractie- en Speeltoestellen' van maart 1997 en de Europese Normen (o.a. NEN-EN 1176-1 tot en met 1176-7 en 1177) zijn de wettelijke bepalingen voor aansprakelijkheid en veiligheid vastgelegd. Indien er sprake is van een ongeval door een gebrek aan het speeltoestel of een onveilige ondergrond, dan is degene die het speeltoestel voorhanden heeft altijd als eerste aansprakelijk. Deze verantwoordelijkheid is conform en aanvullend op de risicoaansprakelijkheid die wordt omschrev en in het Burgerlijk Wetboek.

Het onveilig aanbieden van speeltoestellen wordt gezien als het plegen van een onrechtmatige daad. Er is (gelukkig) nog weinig jurisprudentie rondom de aansprakelijkheidstelling voor speeltoestellen aanwezig. Vooralsnog moet ervan worden uitgegaan dat de eigenaar van het speeltoestel als eerste aansprakelijk is. Indien de eigendomssituatie van een speeltoestel niet via een contract of overeenkomst is vastgelegd, is de eigenaar van de ondergrond in principe de eigenaar van het toestel. De vastlegging in een contract of overeenkomst kan impliciet of expliciet zijn. De verantwoordelijkheid voor een speeltoestel dat niet in eigendom is bij de eigenaar van de ondergrond is vergelijkbaar met die voor bijvoorbeeld gebouwen die verhuurd worden of in erfpacht zijn uitgegeven.

Degene die het toestel voorhanden heeft moet kunnen aantonen dat alles in het werk is gesteld om de veiligheid te waarborgen. Om aan de gestelde eisen te kunnen voldoen is een aantal handelingen noodzakelijk. De inspectie van speeltoestellen en de registratie van relevante gegevens in een logboek zijn daarbij verplichte handelingen.

De gemeente Hillegom houdt zich aan de wettelijke verplichting om het Attractiebesluit uit te voeren.

Risico's zijn echter niet volledig uit te sluiten. Er moeten immers uitdagingen zijn waardoor kinderen de mogelijkheid hebben hun grenzen te verkennen en te verleggen. De mate van uitdaging moet bij de fase van ontwikkeling passen. Zo zal het ene kind al jonger meer, verder en sneller dan het andere kind kunnen. Zoals al gezegd is dit ook afhankelijk van de mogelijkheden die een kind geboden worden. Bij het aanbieden van uitdagende speelmogelijkheden is het belangrijk dat een kind niet voor situaties komt te staan die het niet had kunnen inschatten.

3.8.2. Het combineren van leeftijdscategorieën

"Ik wil een soort eiland voor de klijnen want de grooten jongens hebben die gesloopt en dat is ni et leuk."

Indien een speelplek wordt ingericht met toestellen die geschikt zijn v oor kinderen v an zowel 0 tot en met 5 jaar als 6 tot en met 11 jaar heeft dit als nadeel dat de kinderen van 6 tot en met 11 jaar deze plek (terecht) als de hunne beschouwen. De toestellen voor de jongste kinderen bieden de wat oudere kinderen geen uitdaging meer of zijn niet robuust genoeg; op een wipveer zijn ze uitgespeeld en ze zijn al op alle mogelijke manieren van de glijbaan afgegleden.

Men kan het de kinderen niet kwalijk nemen dat ze dan de aanwezige toestellen gaan gebruiken in hun proces van grenzen verkennen; eens kijken met hoeveel kinderen we op een wipveer kunnen! Voorgesteld wordt om alleen gecombineerde speelplekken aan te leggen indien er voldoende ruimte is, zodat de verschillende leeftijdscategorieën in zones over de speelplek verspreid kunnen worden. Ieder heeft dan zijn eigen plek.

3.8.3. Samen op de speelplek

Verspreid ov er Hillegom wonen kinderen die in meer of mindere mate een handicap hebben. Ook voor hen is het belangrijk om te kunnen spelen. Veelal kan door kleine aanpassingen bij het ontwerp alvoorkomen worden dat een speelplek voor hen niet geschikt is. Daarbij kan gedacht worden aan de toegankelijkheid van de plek of de keuze van een bepaald toestel. Zo kan bijv oorbeeld overwogen worden om een netschommel toe te passen in plaats van een schommel met traditionele zittina. Een dergelijke schommel heeft ook voor kinderen zonder een handicap een grotere speelwaarde. Dit betekent dus niet dat iedere speelplek en ieder speeltoestel voor alle vormen van handicap aeschikt moeten ziin, maar wel dat nagedacht moet worden hoe een speelplek voor zoveel mogelijk kinderen geschikt kan zijn.

Daarnaast kunnen één of meer speelplekken zo worden ingericht dat ze specifiek geschikt zijn voor kinderen met een (bepaalde) handicap. Zo'n speelplek kan daarbij een regionale functie hebben.

3.8.4. Het ontwerpen en aanleggen van speelvoorzieningen

Het valt buiten het kader van dit speelruimteplan om alle richtlijnen voor het technisch ontwerp van een speelplek en de omgeving te beschrijven. Daarbij zouden, naast de inrichtingseisen per toestel, ook zaken als giftige planten en de plaatsing van toestellen besproken moeten worden. Om kort te zijn verwijzen wij u hier naar de diverse richtlijnen zoals onder andere beschreven in het Handboek Veiligheid van Speelgelegenheden en de veiligheidszones zoals genoemd in de toesteldocumentatie die door de leveranciers van speelvoorzieningen bij een toestel worden geleverd.

Met het oog op de aansprakelijkheid en onderhoudstechnische aspecten worden alleen gecertificeerde speeltoestellen aangeschaft.

Beleidsvoornemen 7. Bij het ontwerpen van speelplekken wordt rekening gehouden met de medebespeelbaarheid voor kinderen met een beperking.

3.9. Samenwerken in speelruimte

3.9.1. Samen met de woningstichting

In Hillegom is de woonstichting PAGO aanwezig. De stichting is ook een belangrijke aanbieder van speelruimte voor kinderen doordat zij voor diverse woonbuurten mede bepaalt hoe deze er uitzien. De Woonstichting PAGO erkent de collectieve verantwoordelijkheid van een goede leefomgeving en het nut van speelruimte hierbij.

Beleidsvoornemen 8. Daar waar mogelijk zal er samenwerking met de woningstichting gezocht worden om (in)formele speelruimte te realiseren. In het kader van de verbetering van de leefomgeving van haar huurders investeert de stichting in voorzieningen in de buurten. Indien de stichting en de gemeente zich gezamenlijk kunnen inzetten voor de hoeveelheid speelruimte in de buurten waar de stichting actief is, zal dit allereerst tot voordeel van de kinderen zijn. Daarnaast kan het speelvoorzieningenniveau door afstemming en wederzijdse overdracht van kennis nog beter en eventueel uitgebreider aansluiten op de specifieke situatie.

3.9.2. Spelen in de speeltuin

In gemeente Hillegom zijn vijf speeltuinverenigingen actief. In de huidige situatie staan deze naast het openbare speelvoorzieningenniveau en zijn deze zeer autonoom. Voor speelplekken die gezien de normen voor openbare speelruimte nodig zijn, kan een speeltuinvereniging een meerwaarde voor de speelplek betekenen door het uitvoeren van diverse aanvullende werkzaamheden, het verhogen van het onderhoudsniveau en het houden van toezicht. Door het Attractiebesluit zijn de mogelijkheden tot het zelf bouwen en onderhouden van speeltoestellen op gemeentelijke grond door een speeltuinvereniging beperkt. Daarom is het van belang dat de taken, verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden voor alle partijen duidelijk zijn en dat die schriftelijk zijn vastgelegd.

Beleidsvoornemen 9. Zover speeltuinverenigingen kunnen voorzien in de behoefte aan openbare speelruimte worden deze in overleg in het speelvoorzieningenniveau opgenomen.

Indien een speelplek in het openbare speelvoorzieningenniveau wordt betrokken, dan zal de gemeente daar een inrichting realiseren volgens de normen uit Tabel 4 Normen formele speelruimte. Verder moeten er afspraken gemaakt worden over het bevorderen van de laagdrempeligheid, de openingstijden, de doelgroep en dergelijke.

Speelplekken of speeltoestellen op gemeentelijke grond die, gezien de normen voor evenredige verdeling van speelplekken over de kinderen, niet voorzien in de behoefte aan openbare speelruimte kunnen alleen bestaan indien alle kosten, de verantwoordelijkheid en de aansprakelijkheid volledig door een speeltuinvereniging gedragen worden en dat dit schriftelijk is vastgelegd.

Indien de eigenaar van de ondergrond niet de eigenaar van het toestel is, kan bijvoorbeeld met een recht van opstal de aansprakelijkheid voor een speeltoestel vastgelegd worden.

Een taak voor de gemeente blijft uiteraard dat zij haar deskundigheid in de vorm van advisering ter beschikking stelt van de speeltuinvereniging. Verder zou de gemeente tegen vergoeding van kostprijs kunnen zorgdragen voor de jaarlijkse veiligheidsinspectie, zodat de speeltuin kan profiteren van eventuele schaalvoordelen.

Gemeente Hillegom is verantwoordelijk voor het organiseren van een jaarlijks overleg met de speeltuinverenigingen. Bij dit overleg kunnen zaken naar voren komen als evaluatie en afstemming van werkzaamheden die verschillende betrokkenen uitvoeren, het organiseren en verdelen van taken en verantwoordelijkheden, het organiseren van avondcursussen voor de vrijwilligers en dergelijke.

3.9.3. Spelen op het schoolplein

De speelv oorzieningen op het schoolplein vormen een belangrijk deel van de speelruimte van kinderen, vooral rond schooltijden. Echter ook tijdens hun vrije tijd kinderen kennen de weg naar de school goed en ze mogen er van hun ouders al snel alleen naartoe.

Aan de andere kant blijken schoolpleinen gevoelig te zijn voor vandalisme. Met name daar waar weinig zicht op het plein is, waar jongeren zich verzamelen of waar de voetbal gemakkelijk op het dak geschopt wordt, komt regelmatig al dan niet moedwillig aangebrachte schade voor. Dit leidt in veel gevallen tot afsluiting van de pleinen. In gemeente Hillegom heeft dit geleid tot het beleid om schoolpleinen in principe af te sluiten met hekken.

Voorgesteld wordt om in specifieke gevallen van dit algemene beleid af te wijken indien in een bepaalde buurt de mogelijkheid om een speelplek te realiseren een knelpunt vormt.

Als een schoolplein in het openbare speelv oorzieningenniv eau wordt opgenomen dan zullen er duidelijke afspraken met het schoolbestuur gemaakt moeten worden over de verantwoordelijkheden, het beheer, het onderhoud en de vervanging.

3.10. Vooruitzien in speelruimte

In bestemmingsplannen wordt het gebruik van de ruimte grotendeels vastgelegd. Daarom heeft een bestemmingsplan sterke invloed op de aard en hoeveelheid speelruimte. Er moet in een bestemmingsplan voldoende beleidsvrijheid zijn om op nieuwe ontwikkelingen en behoeften in te springen zonder dat hiev oor het plan moet worden aangepast. Voor speelruimte betekent dit dat een bestemmingsplan geen middel mag zijn om de realisatie van speelruimte tegen te werken. Dit houdt in dat de voorschriften voor in het bijzonder de bestemmingen groen, wegen en water zodanig zijn opgesteld dat er voor het realiseren van een nieuwe speelplek geen bestemmingswijziging nodig is.

Beleidsvoornemen 10. Waar (te) weinig ruimte is om een speelplek te realiseren kan overwogen worden om een schoolplein in de openbare speelruimte te betrekken.

Beleidsvoornemen 11. In toekomstige bestemmingsplannen bieden de voorschriften voor openbare ruimte de mogelijkheid om formele speelplekken te realiseren. Daarnaast kunnen in bestemmingsplannen de locaties aangegeven worden die potentie hebben om als speelplek te worden ingericht. Dit is in het bijzonder voor speelplekken voor jongeren van belang om te voorkomen dat aan de hand van bestemmingsplanvoorschriften de aanleg van een speelplek wordt bemoeilijkt.

Voorgesteld wordt om in bestemmingsplannen voor woongebieden het te verwachten kinderaantal in de verschillende leeftijdscategorieën voor de komende twintig jaar aan te geven. Daarbij moet dan in de toelichting worden vermeld hoe invulling wordt gegeven aan de normen zoals in voorliggend speelruimteplan zijn vastgesteld.

3.11. Inspraak speelvoorziening

Het ontwerpen en aanleggen van openbare speelvoorzieningen is een zaak van overwegen en overleggen. Bij de belangenafweging komen aspecten naar voren, zoals de wensen van de doelgroep en de wensen van de omwonenden. De kinderen en de ouders zullen de speelplek bij goede inspraak eerder als de hunne beschouwen. Ervaring leert dat door deze betrokkenheid de speelplek meer wordt gebruikt en ook vandalisme wordt verminderd.

In Hillegom is het project "Buurtvisie" in ontwikkeling. Bij dit project worden bewoners betrokken bij hun woonomgeving. Hierbij zal ook het item 'spelen' betrokken worden.

Natuurlijk kan niet voor elke wijziging op de speelplek de hele buurt worden gehoord, maar er kan getracht worden de direct omwonenden te informeren via de gemeentelijke internetpagina, de locale krant(jes) en eventueel een brief. Bij grotere projecten waarbij aanzienlijke veranderingen optreden is inspraak noodzakelijk. De gemeente stelt hierbij als deskundige natuurlijk de randvoorwaarden, afhankelijk van het vigerend beleid, beheer en beschikbare budgetten.

Naast het recht op inspraak hebben de omwonenden van de speelplekken de verantwoordelijkheid om gevaarlijke en onwenselijke zaken op speelplekken en aan speeltoestellen te melden.

Deze rechten en plichten kunnen vorm krijgen door voor elke speelplek een contactpersoon in de buurt aan te wijzen. Deze persoon geeft klachten door en zorgt bij kleine ingrepen voor informatiev erspreiding van de gemeente naar de buurt.

3.12. Klachtafhandeling

Naast het reguliere onderhoud wordt er naar aanleiding van bewonersklachten onderhoud uitgevoerd. Voor de klachtafhandeling is het allereerst van belang dat het duidelijk is waar de bewoners hun klachten kunnen indienen en ten tweede dat dit een centraal punt is.

Vanuit dit centrale punt worden de klachten en vragen doorgegeven aan de mensen die de klacht kunnen oplossen of beantwoorden. Een snelle klachtafhandeling is van groot belang voor het veilig houden van in het bijzonder de speeltoestellen. Na een week wordt de persoon die de klacht heeft ingediend geïnformeerd over de stand van zaken betreffende de klacht.

Beleidsvoornemen 12. De doelgroep, hun ouders en de omwonenden worden betrokken bij het ontwikkelen van (her)inrichtingsplannen.

Beleidsvoornemen 13. Alle

ling genomen.

klachten worden binnen één tot

twee werkdagen in behande-

OBBI ngenieurs bureau 733.03 Buit ens pelen, ja leuk! © versie d.d. 16-5-03

3.13. Organisatie taken en verantwoordelijkheden

Een gemeente zal moeten bevorderen dat haar jeugdigen zich kunnen ontwikkelen tot mensen met een volwaardige plaats in de maatschappij. Het welzijn van kinderen en jongeren hangt sterk samen met het al dan niet geschikt zijn van hun woonomgeving om goed in op te groeien. De afdeling Beleid en Ontwikkeling vervult dan ook een belangrijke rol in het verkrijgen van woonmilieus waarin kinderen voldoende ruimte hebben om te kunnen spelen en op te groeien. Zo vormt de afdeling voor het aanbieden van speelruimte de schakel tussen de verschillende gemeentelijke afdelingen onderling en ook naar de burgers.

Beleidsvoornemen 14. De afdeling Beleid en Ontwikkeling is verantwoordelijk voor het speelruimtebeleid, de coördinatie en het stimuleren van activiteiten die het buitenspelen bevorderen. Speelruimte is niet alleen de fysieke ruimte die voor kinderen wordt ingericht. Ook de speelruimte die kinderen gegund wordt in spreekwoordelijke zin is van belang voor het opgroeien. Zo kan het buitenspelen gestimuleerd worden door bijvoorbeeld het promoten van en meewerken aan de landelijke 'Straatspeeldag' (Stichting Kinderen Voorrang), het stimuleren van sport, het ondersteunen van buurt (speel) werk met raad en daad, enzovoorts.

Beleidsvoornemen 15. De afdeling Openbare Werken is verantwoordelijk voor het ontwerpen en aanleggen van speelvoorzieningen. Als er nieuwe speelplekken gerealiseerd worden zal dit in samenspraak met alle betrokken afdelingen moeten plaatsvinden.

Nadat een speelplek is aangelegd zal er voldoende onderhoud en beheer moeten plaatsvinden zodat de inrichting veilig en duurzaam instandgehouden kan worden.

Deze werkzaamheden worden in overleg met de afdeling Beleid en Ontwikkeling uitgevoerd.

3.14. De zorg voor speelvoorzieningen

In Bijlage II is een overzicht gegeven van het aantal en de waarde van de huidige speeltoestellen en de jaarlijkse kosten voor het onderhoud, de vervanging en het beheer. Om kort te zijn is een overzicht van de aanschafwaarde, de kosten voor het onderhoud, de vervanging en het beheer voor de huidige situatie en voor het streefbeeld in hoofdstuk 5 weergegeven.

3.14.1. Het onderhouden en beheren van speelvoorzieningen

Beleidsvoornemen 16. De afdeling Openbare Werken is verantwoordelijk voor het dagelijks beheer, het onderhoud en de vervanging van speelvoorzieningen. Nadat er speelv oorzieningen gecreëerd zijn, zal er een budget beschikbaar moeten zijn om de speeltoestellen en de inrichting te beheren en te onderhouden. Het onderhoud bestaat uit de werkzaamheden die aan het toestel en de omgeving uitgevoerd moeten worden. Het beheer bestaat uit de overige werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden om de speelvoorzieningen in stand te houden.

In een ideale situatie betekent dit onder andere dat de speel-toestellen altijd optimaal in de verf zitten, er altijd proper uitzien, in perfecte technische staat verkeren en dat te allen tijde graffiti verwijderd is. Het toestel zal bij een dergelijk onderhoud een cijfer 10 verdienen. Het kan echter voldoende en meer realistisch zijn om het onderhoud van de speeltoestellen op een ander niv eau uit te voeren. De ondergrens daarbij is het acceptatieniv eau (cijfer $5\frac{1}{2}$), waarbij een toestel net blijft voldoen aan de veiligheidsnormen en aan de eisen van algemene welstand.

Beleidsvoornemen 17. Het onderhoud van de speelvoorzieningen wordt op het niveau van een 8 uitgevoerd. Het onderhoudsniveau van een 8 betekent onder andere dat speelschade en slijtage van de speeltoestellen en – plekken regelmatig wordt hersteld, dat de graffiti wordt verwijderd, dat één keer in de twee tot drie jaar de speeltoestellen worden bijgeschilderd en dergelijke. In het kader van het "politiekeurmerk Veilig" wordt gestreefd om vernielingen binnen een week te herstellen.

Het onderhoud van de toestellen gebeurt in relatie met het vervangingsschema (zie ook paragraaf 3.14.2 'Het vervangen van speelv oorzieningen').

In verband met veiligheidseisen en de garantiebepalingen van de leveranciers, worden voor vervanging van onderdelen zoveel mogelijk originele onderdelen gebruikt.

3.14.2. Het vervangen van speelvoorzieningen

Veel speeltoestellen hebben blijkens ervaringscijfers een technische levensduur van tussen de tien en twintig jaar. Om een goed vervangingsbeleid te kunnen voeren is een flexibel vervangingsschema noodzakelijk.

In principe wordt een toestel vervangen nadat de afschrijvingstermijn is verstreken. Het moment van de daadwerkelijke vervanging van een toestel wordt mede bepaald door de staat van het toestel. Wanneer blijkt dat een toestel na de gestelde afschrijvingstermijn nog één of meer jaren veilig kan functioneren, kan de vervanging worden uitgesteld. Indien blijkt dat een toestel voor de gestelde afschrijvingstermijn niet meer veilig is of de onderhoudskosten te hoog worden, dan moet de vervanging vervroegd worden uitgevoerd (flexibele vervanging).

Bij de keuze van het type toestel wordt uitgegaan van de leeftijdscategorie van de betrokken speelplek, waarbij de wenselijke speelmogelijkheden, de benodigde speelfuncties en de actuele bevolkingssamenstelling van de buurt in ogenschouw worden genomen. Dit kan ook betekenen dat de herinvestering op een andere speelplek in de gemeente plaatsvindt.

De speelvoorzieningen worden vervangen aan de hand van een flexibel vervangingsschema en bij vervanging van speeltoestellen worden in principe toestellen geplaatst met minimaal een zelfde vervangingswaarde.

"Er worden steeds rare woorden op het huisje geschreven."

3.14.3. De benodigde budgetten

Bij het vaststellen van de budgetten voor aanleg, onderhoud, beheer en vervanging van speelvoorzieningen zal er gezocht moeten worden naar de juiste onderlinge verhouding tussen deze posten. Indien dit niet het geval is zullen bijv oorbeeld door de aanleg van nieuwe speelplekken de onderhoudskosten steeds verder stijgen zonder dat daarvoor budget aanwezig is. Bij bepaling van de onderlinge verhouding tussen de budgetten moet er van worden uitgegaan dat bij uitbreiding de benodigde jaarlijkse onderhouds- en vervangingsbudgetten beschikbaar worden gesteld.

Bij het realiseren van speelplekken binnen uit- of inbreidingsbuurten worden de benodigde financiële middelen beschikbaar gesteld. De hoogte van het budget wordt bepaald op basis van werkelijke kosten, inclusief voorbereidings- en inspraakkosten.

Het budget voor het onderhoud van de speelvoorzieningen wordt gebaseerd op het gekozen onderhoudsniveau (zie paragraaf 3.14.1). De speeltoestellen kunnen daarbij in een goede staat worden gehouden.

De hoogte van het beheersbudget wordt gebaseerd op de totale vervangingswaarde van de speelvoorzieningen. In de huidige situatie is het beheerpercentage 3,0% van de vervangingswaarde. Dit ligt ongeveer gelijk aan het landelijke gemiddelde.

Omdat de investeringen in speek oorzieningen jaarlijks variëren en de afschrijv ingstermijnen van de verschillende typen toestellen niet gelijk zijn, variëren de werkelijke kosten voor vervanging per jaar. De gewogen gemiddelde afschrijv ingstermijn van de huidige speek oorzieningen bedraagt circa 12,5 jaar. Aan de hand van de afschrijv ingstermijn, het plaatsingsjaar en de vervangingswaarde kunnen voor de komende jaren de benodigde budgetten worden bepaald.

De budgetten die noodzakelijk zijn voor het aanbieden van openbare speelruimte moeten jaarlijks worden geïndexeerd. Daarnaast moet er aanpassing van de onderhouds-, beheersen vervangingsbudgetten plaatsvinden nadat nieuwe of duurdere speeltoestellen zijn geplaatst of speeltoestellen zijn verwijderd.

3.15. Periode vaststelling en evaluatie

Het voorliggend speelruimteplan geeft de aanbevelingen hoe men met de speelruimte in het openbare gebied dient om te gaan. Voorgesteld wordt om het beleidsgedeelte (deel I) voor tien jaar vast te stellen en de uitvoering van de analyse (deel II) in twee jaar ter hand te nemen

De gemeente Hillegom is in beweging. Daarom zal er iedere vier jaar een evaluatie van het voorliggend speelruimtebeleid en de voortgang van de uitwerking plaatsvinden. Tegelijkertijd zullen opnieuw de demografische gegevens en de aanwezige speelruimte per buurt conform de werkwijze van dit plan tegen elkaar worden afgezet.

Beleidsvoornemen 18. Dit

jaar.

speelruimteplan wordt vastge-

steld voor een periode van tien

OBBI ngenieurs bureau 733.03 Buit enspelen, ja leuk! © versie d.d. 16-5-03

DEEL II ANALYSE SPEELRUIMTE

4. SPEELRUIMTE IN GEMEENTE HILLEGOM

4.1. Het lezen van de analyse

4.1.1. Termen voor leeftijdscategorie

In de analyse wordt veel verwezen naar verschillende leeftijdscategorieën 0 tot en met 5 jaar, 6 tot en met 11 jaar en 12 tot en met 18 jaar. Om te voorkomen dat deze aanduidingen overal herhaald worden is de volgende indeling gebruikt:

kinderen $\rightarrow$ 0 tot en met 5 jaar;

jeugd $\rightarrow$ 6 tot en met 11 jaar;

jongeren → 12 tot en met 18 jaar.

4.1.2. Opbouw van de beschrijvingen

Om te voorkomen dat bij iedere buurt of bij veel speelplekken dezelfde teksten moeten worden geplaatst, worden allereerst een aantal aspecten genoemd die voor meerdere buurten of voor speelplekken in het algemeen gelden.

Verv olgens wordt van noord naar zuid de speelruimte in de verschillende buurten van gemeente Hillegom beschrev en. Binnen de grotere buurten wordt soms onderscheid gemaakt in speelbuurten. Deze worden dan ook van noord naar zuid besproken. De analyse van de speelruimte binnen de buurten is volgens een min of meer vaste indeling beschrev en. Per paragraaf wordt van een buurt beschrev en in hoev erre de aanwezige informele speelruimte voor de kinderen en de jeugd voldoet aan de normen. Vervolgens wordt de analyse voor formele speelruimte voor de kinderen en de jeugd beschrev en. ledere paragraaf sluit af met de beschrijv ing van de informele en formele speelruimte voor de jongeren.

Doordat iedere buurt zijn eigen opbouw heeft is in enkele gevallen gekozen om de analyse volgens een iets andere indeling te schrijven.

4.1.3. Secundaire speelplekken en zoekgebieden

In de analyse komen speelplekken naar voren die geen functie (meer) hebben voor het speelvoorzieningenniveau. Ook staan er toestellen geschikt voor een bepaalde leeftijdscategorie op een speelplek die bestemd wordt voor een andere leeftijdscategorie. Men kan er voor kiezen om deze actief te verwijderen of dit geleidelijk uit te voeren. Dit houdt in dat er op de secundaire speelplekken wel onderhoud en beheer van de speeltoestellen plaatsvindt, maar dat de speeltoestellen na het verlopen van de afschrijvingstermijn niet worden vervangen. Er hoeft voor de secundaire speeltoestellen geen vervangings- onderhouds- en beheersbudget gereserveerd te worden.

In de tekst worden op een aantal plaatsen nieuwe speelplekken voorgesteld. Deze worden zoekgebieden genoemd en worden met een "z" genummerd. De term 'zoek' heeft er betrekking op dat het een voorstel betreft; mogelijk moet de speelplek na overleg met de buurt of door andere overwegingen op een iets andere locatie gerealise erd worden.

4.1.4. Verwijzing naar bijlagen

In de analyse wordt regelmatig verwezen naar kinderaantallen per buurt en naar het doorrekenen van de richtlijnen per leeftijdscategorie in een buurt. Een overzicht hiervan is te vinden in de Analysetabel in Bijlage III. Indien er in de tekst gesproken wordt over nader statistisch onderzoek, wordt er bedoeld dat uit de lijst met alle kinderen van 0 tot en met 18 jaar een selectie is gemaakt op leeftijd, straat en huisnummer in het betrokken gedeelte.

Verder is het handig om bij het lezen de tekeningen uit Bijlage I en de beschrijvingen van de speelplekken uit Bijlage IV er naast te houden.

4.2. Opmerkingen voor meerdere buurten

4.2.1. Bovenbuurtse voorzieningen

Een aantal speelplekken in Hillegom zijn bov enbuurtse v oorzieningen en zijn dus ook van belang v oor aangrenzende buurten. In sommige gevallen hebben deze plekken een recreatieve functie v oor v olwassenen. Bov endien bevorderen deze plekken de sociale samenhang in de buurt en tussen de wijken onderling. Voorbeelden hierv an zijn de Belt, het Park Elsbroek, de plek aan de Vincent van Goghsingel, achter en rondom De Vosse en ook het v oorstel om de ontmoetingsmogelijkheid v oor jongeren onder het v iaduct nabij de McDonalds te verbeteren.

4.2.2. Groen en water

Hillegom heeft diverse waterpartijen, sloten, beken en plassen waarbij kinderen kunnen spelen. In een aantal aanbevelingen wordt hieraan invulling gegeven. Voor het spelen bij het water is het verder van belang om goed visbeleid te voeren. In bijvoorbeeld Lelystad wordt door folders het vissen en de eisen daarbij onder de aandacht van de kinderen en hun ouders gebracht.

Veel kinderen, in het bijzonder vanaf 8 tot 14 jaar, vinden het aantrekkelijk om in het groen en het water te spelen. Voor verstoppertje spelen zijn bosjes natuurlijk ideaal. Ook zijn er vaak looppaden en hutten (of restanten ervan) in de bosjes te vinden.

Voor het onderhoud van het groen en water is het van groot belang dat er rekening wordt gehouden met de spelende kinderen. Zo zouden hutten niet opgeruimd moeten worden en zou er niet op elke klacht van omwonenden dat kinderen het groen betreden ingegaan moeten worden.

Er kan door sortimentskeuze natuurlijk ook wel wat gestuurd worden in het medegebruik van het openbaar groen door kinderen, maar planten met grote doornen en giftige vruchten zouden eigenlijk niet meer toegepast moeten worden.

Tev ens kan er aan gedacht worden om in percelen bosplantsoen wat groenblijvers te planten zodat de kinderen ook vroeg in het voorjaar en wat langer in het najaar daar kunnen schuilen en spelen. Door duidelijk te zijn naar bewoners en goede voorlichting te gev en kunnen de klachten goed opgevangen worden. Uiteraard kunnen de kinderen wel aangesproken worden op het achterlaten van zwerfvuil.

Langs het water zijn sporen van vlotten te vinden en looppaadjes naar visstekjes. Vaak wordt het de kinderen echter onmogelijk gemaakt om er te komen. Door aanpassingen aan talud (flauwer), passend maaibeheer (risico's goed in te schatten voor kinderen) en goede zichtbaarheid (plantsoenen) van de locatie vanaf de weg kunnen veel vijvers en watergangen omgetoverd worden tot ware speelparadijzen voor met name de kinderen van 8 tot en met 14 jaar.

4.2.3. Speelaanleidingen

Op meerdere punten in de analyse van de verschillende buurten wordt gesproken over het aanbrengen van speelaanleidingen. Dit kan zijn op de speelplek, maar ook in de directe omgeving, op de straat of in het groen.

Gedacht wordt hierbij aan bijv oorbeeld hoogtev erschillen in de gazons. Hier kan vanaf gerold worden in de zomer, achter verstopt worden, op gezeten worden door de ouders en 's winters kunnen deze dienst doen als sleeheuvel of -schans. Ook groenblijv ende beplanting in plantvakken, zoals bijvoorbeeld een drietal coniferen bij elkaar, dagen uit tot spel (v erstoppen, hut enzov oort).

Daarnaast kunnen betonpoefs of andere betonelementen (bijvoorbeeld betonbielzen) dienst doen als elementen voor ev enwichtsspel, om op te zitten, om op te klimmen en vanaf of ov er te springen. Andere voorbeelden zijn eenvoudige wijzigingen in de verharding zoals patronen in de bestrating (vakken, routes), gekleurde verharding, knikker- en hinkeltegels of tegels met cijfers en voetsporen van mens of dier.

Verder kunnen sommige hekwerken beschouwd worden als speelaanleidingen om op te zitten, te duikelen, een touw aan vast te maken, als voetbaldoel en om over te springen of aan te hangen. Verder zijn paaltjes van hout of beton geschikt voor bokspringen, een touw aan vast te maken, een tent onder te bouwen en om op te zitten of iets tegen aan te zetten.

Ook de omgeving van een speelplek hoort bij de informele speelruimte. Daar waar mogelijk moet de omgeving van een speelplek ook bespeelbaar zijn. Anderzijds vormen heggen en hekken een barrière om daar de hond uit te laten. Deze fysieke grens voor de hond en emotionele grens voor het baasje zijn helaas vaak noodzakelijk om de speelplek bespeelbaar te houden. Voorgesteld wordt om daar waar mogelijk, hetzij door het aanpassen van de hekwerken, hetzij door het beter bespeelbaar maken van het groen, hetzij door het handhaven van hondenpoepbeleid toch de bespeelbaarheid van de gehele groengebieden te verbeteren.

4.2.4. Hondenpoep

"Ik wil: Geen hondenpoepen, alleen in de bosjes enzo." Bordje: "v erboden honden te poepen." "Hondenpoepzakjes" Een belangrijk aspect van bespeelbaarheid van een speelplek is de afwezigheid van hondenpoep. Voor Hillegom is er een hondenpoepbeleid opgesteld. Indien op een speelplek overlast door hondenpoep aanwezig is moet met handhaving van het hondenpoepbeleid verbetering bereikt worden. Het aanbrengen van een hekwerk ter voorkoming van hondenpoep wordt in het uiterste geval toegepast. Daarbij moet de keuze worden gemaakt of wij onze kinderen in hun spel willen beperken of onze honden!

In specifieke gevallen kan via het aanbrengen van borden met aanwijzingen van wat, wanneer wel of niet is toegestaan enige sturing aan het gebruik van de speelplek gegeven worden.

4.2.5. Sport en ontmoeting voor jongeren

Voor de jeugd van 12 tot en met 18 jaar kun je niet echt spreken van spelen; het verblijf van deze leeftijdscategorie in de openbare ruimte richt zich op het sporten en ontmoeten van leeftijdsgenoten. Het ontmoeten gebeurt veelal informeel, op spontaan ontstane plekken en veel minder op speciale speelen ontmoetingsplekken.

Om jongeren de gelegenheid te bieden elkaar dichter bij huis te ontmoeten, kunnen verspreid door de wijken meerdere groepjes van twee à drie bankjes haaks op elkaar geplaatst worden. Ook kan gedacht worden aan andere zitaanleidingen die aansluiten bij de belevingswereld van jongeren.

De banken hebben overdag dan een functie voor bijvoorbeeld ouderen. De jongeren kiezen voor ontmoeting meestal plekken waar ze een beetje kunnen zitten, met elkaar kunnen praten, zien wie er aankomt, kunnen zien wie er op de plek aanwezig zijn, maar waar ze ook een beetje privacy hebben. Door vanuit deze visie met jongeren om te gaan, geeft men hun fysiek een plaats *ín* de maatschappij en niet *lang*s de rand van de maatschappij.

Enkele kenmerken van geschikte locaties voor het plaatsen van banken voor de jongeren zijn: met de fiets gemakkelijk bereikbaar, langs routes naar school of sporthal, bij een straatlantaarn, in het zicht langs de weg zodat vrienden kunnen zien dat je 'er bent', maar zo dat er niet teveel controle is, niet in de open vlakte, niet te dicht bij de woningen, ergens op kunnen zitten en/of tegenaan hangen. Daarnaast kan het voor jongeren interessant zijn om te kunnen sporten, stoer te doen en competitie met elkaar aan te gaan (op wat grotere locaties). Indien er zich op dergelijke plekken overlast zou voordoen, dan moet de dialoog tussen de omwonenden, de gemeente (welzijn), de politie én de jongeren gezocht worden. Vaak blijkt dat zo'n pratend groepje er eigenlijk nooit op uit is om overlast te veroorzaken; meestal gaat dit onbewust. Als de jongeren er op een normale manier op aangesproken worden is meestal de oplossing al gev onden.

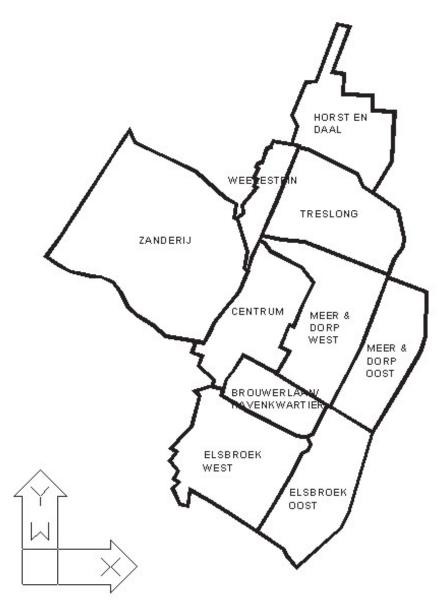

Daarnaast blijkt het goed te werken als de jongeren verantwoordelijkheden krijgen. Er moet vervolgens wel op toegezien worden dat alle partijen hun afspraken nakomen. Een probleem is bijv oorbeeld dat overheden lange procedures moeten doorlopen. Er zou ook door de overheden niet getolereerd moeten worden dat er vernielingen plaatsvinden. Uiteraard moeten jongeren hun grenzen verkennen, ze moeten dan ook op de grenzen gewezen worden.

In Hillegom zijn relatief weinig banken aanwezig die aanleiding kunnen geven tot informele ontmoeting tussen jongeren. In de analyse per buurt worden voorstellen gedaan voor dergelijke informele ontmoetingsmogelijkheden voor jongeren [Z20]. Indien bij het dagelijks beheer blijkt dat op specifieke plekken nog behoefte is aan een informele ontmoetingsmogelijkheid dan zou deze eenvoudig gerealise erd kunnen worden.

4.3. Onderverdeling buurten

Tabel 5 Overzicht ligging buurt en

4.4. Spelen in Horst ten Daal

In Horst ten Daal kunnen de kinderen, jeugd en jongeren goed op straat, het plein en het buitengebied spelen en ontmoeten. Er wordt hier dus voldaan aan de normen voor informele speelruimte.

Het aantal kinderen, jeugd en jongeren in Horst ten Daal is beperkt en er is genoeg informele speelruimte. Er hoeft hier gezien de normen geen formele speelruimte aanwezig te zijn. Dit betekent dat de speeltuinvereniging Patrimonium niet in het openbare speelv oorzieningenniveau kan worden betrokken.

Het beheer, het onderhoud en de vervanging en ook de aansprakelijkheid van de speeltoestellen dient daarom bij de speeltuinvereniging te blijven.

Een 'taak' voor de gemeente blijft uiteraard dat zij haar deskundigheid in de vorm van advisering ter beschikking stelt van de speeltuincommissie. Verder zou de gemeente tegen kostprijs kunnen zorgdragen voor de jaarlijkse veiligheidsinspectie, zodat de speeltuinvereniging kan profiteren van eventuele schaalvoordelen.

4.5. Spelen in Weerestein

Voor de kinderen is er in Weerestein over het algemeen niet echt veel informele speelruimte te vinden doordat in de smalle straatjes veel geparkeerd wordt. De meeste kinderen wonen aan de Michiel de Ruyterstraat en de Burgemeester Hermanslaan zodat daar niet voldaan wordt aan de norm voor informele speelruimte van kinderen.

In de woningen met even huisnummers van de Sixlaan en de Michiel de Ruyterstraat 2-22 wonen meer dan vijftien kinderen. Deze zijn voor hun informele speelruimte aangewezen op hun tuin en het terrein achter de woningen bij de garageboxen. Voorgesteld wordt om met behulp van speelaanleidingen dit terrein beter bespeelbaar te maken voor de kinderen.

De meer dan vijftien kinderen die in de Burgemeester Hermanslaan wonen zijn voor hun informele speelruimte voornamelijk aangewezen op de smalle straat zelf en de parkeerplekken. Voorgesteld wordt om de straat beter bespeelbaar te maken met speelaanleidingen (bijvoorbeelden lijnen of elementen) en om na te gaan of de verkeerssituatie zodanig gewijzigd kan worden dat er meer informele speelruimte ontstaat.

Er is in Weerestein moeilijk een plek te vinden waar de jeugd ev en op straat kan voetballen. In de buurt zelf is weinig bespeelbaar groen voor de jeugd. Wel is het buitengebied op zich goed te bereiken en kunnen de meest av ontuurlijke jongens en meisjes naar het groen bij het parkeerterrein van de sportvelden. Verder blijkt dat in het smalle strookje groen aan de Pastoorslaan boomhutten gebouwd worden en vertelt iemand op het enquêteformulier dat ze veel verstoppertje in de buurt spelen.

Voorgesteld wordt om, samen met de speeltuinvereniging Weerestein een trapveld in de buurt te realiseren (zie ook formele speelruimte).

Er moeten voor de ruim honderd kinderen in Weerestein, gezien de normen en de beperkte hoev eelheid informele speelruimte, circa vier speelplekken aanwezig zijn. Er is slechts één openbare speelplek en een speeltuinvereniging Weerestein. Voor de jeugd moet er ook één goed ingerichte speelplek aanwezig zijn. Omdat er in de buurt geen mogelijkheid is om ergens te voetballen moet er gezocht worden naar een locatie voor een trapveld.

Voorgesteld wordt om hiervoor, in overleg met de speeltuinvereniging, de speeltuin in de openbare speelruimte voor kinderen en jeugd van 0 tot en met 11 jaar te betrekken [Z15]. Dit betekent dat de gemeente drie speeltoestellen en aanleidingen voor kinderen en drie speeltoestellen en aanleidingen voor de jeugd onderhoudt en hiervoor de verantwoordelijk draagt. Er moet een duidelijke beheerovereenkomst met de speeltuinvereniging worden opgesteld voor het onderhoud, beheer en de vervanging van de speelvoorzieningen en de eventuele 'extra' speeltoestellen die de vereniging zou willen exploiteren.

Om verder invulling te geven aan de normen voor speelplekken voor de kinderen wordt voorgesteld naast de huidige speelplek aan de Burgermeester Wentholtlaan [202], een nieuw speelplekje te realiseren in de Amerikastraat/Burgermeester Hermanslaan [Z16] en één op het terrein achter de woningen Michiel de Ruyterstraat 2-22 [Z17].

De informele ontmoetingsmogelijkheden voor jongeren in de buurt Weerestein zijn beperkt. De ruimte om deze te realiseren is ook beperkt. Voorgesteld wordt om tenminste op de kruising van de Michiel de Ruyterstraat/Stationsweg en de Amerikastraat/Weeresteinstraat een bank te plaatsen.

Er is in Weerestein nauwelijks ruimte te vinden om een formele sport- en ontmoetingsplek voor jongeren te realiseren. Toch zou er voor de bijna honderd jongeren een dergelijke locatie aanwezig moeten zijn. Speeltuinvereniging Weerestein merkt op dat er behoefte is aan speelvoorzieningen voor de jongeren. Helaas ziet de speeltuinvereniging voor haarzelf echter geen taak voor deze doelgroep.

Voorgesteld wordt om na te gaan of er een eenvoudige ontmoetingsplek [Z19] gerealiseerd kan worden, bijv oorbeeld nabij de kruising Stationsweg/Sixlaan/Michiel de Ruyterstraat en het kerkgebouw. Voor het sporten kunnen de jongeren naar de voorgestelde basket- en voetbalvoorziening in het westelijk gedeelte van Treslong (zie paragraaf 4.6).

In Weerestein zal het plan Schoonderbeek worden gerealiseerd. Waarschijnlijk komen er binnen dit nieuwe gedeelte zoveel kinderen te wonen dat hier minimaal één speelplek voor de kinderen noodzakelijk is. Doordat hier ook jeugdigen en jongeren komen te wonen neemt het belang van speelruimte voor 6 tot en met 18 jaar in Weerestein nog verder toe.

4.6. Spelen in Treslong

Ten westen van de Trompenburg wonen in de meeste straten geen of nauwelijks kinderen; er wordt voldoende invulling gegeven aan de normen voor informele speelruimte voor kinderen.

Aan het begin van de Molenlaan wonen wel relatief veel kinderen. De straat zelf is echter te druk om te spelen, dus de informele speelruimte voor kinderen moet gevonden worden in de (achter)tuinen en een klein beetje op de stoepen. Er is hier weinig speelruimte. Als eerste moet gekeken worden of de Molenlaan beter bespeelbaar gemaakt kan worden. Indien dit niet mogelijk blijkt dan moet het gebrek aan informele speelruimte gecompenseerd worden met formele speelruimte.

Dit betekent dat de speelplek aan de Molenlaan [131] als speelplek voor de kinderen wordt aangewezen. Indien er voldoende informele speelruimte aanwezig was, werd de speelplek aan de Molenlaan [131] als secundair aangewezen, omdat er maar net vijftien kinderen binnen de actieradius wonen. In een brief uit 2002 wordt verzocht om een illegaal geplaatst doeltje weg te halen en er toestellen voor kleinere kinderen te plaatsen. Dit komt ov ereen met bov enstaand voorstel.

Ten oosten van de Trompenburg wonen veel kinderen. Voor hen is er in de tuinen, op de achterpaden, op de stoepen, de rustigste straten, en enkele groenstrookjes voldoende informele speelruimte te vinden om aan de norm te voldoen. Er moet geken worden of er met verkeersstremmende maatregelen meer rustige/doodlopende straten kunnen worden gerealiseerd. Voorgesteld wordt om met gekleurde tegels en bespeelbare elementen een soort 'kindlint' over de stoepen en tussen de speelplekken aan te leggen.

Gezien het kinderaantal (155!), de verdeling van de kinderen over de buurtjes, de hoeveelheid informele speelruimte en de opbouw van de wijk moeten er zes krachtige speelplekken voor de kinderen aanwezig zijn.

Uit nader statistisch onderzoek blijkt dat de meeste kinderen (88) in het gedeelte Waardenburg-Oijen wonen. De speelplekken aan de Assumburgh [218] en de Waardenburg [181] blijven specifiek voor de jongste kinderen. Hiermee kan dan ook invulling gegev en worden aan het verzoek om de plek [218] te herinrichten om overlast door grotere kinderen te verminderen. Daarnaast moet gezocht worden naar drie mogelijkheden om een speelplek voor kinderen aan te leggen. Mogelijkheden zijn op het parkeerterreintje aan de Assumburgh 14 [Z10], nabij Waardenburg 64-66 [Z11] en een verkeersremmende speelplek in het straatje Tongelaer 82-84 / Oijen 39-41 [Z12] (in combinatie met de voorgenomen herprofilering).

Voor de ruim dertig kinderen aan de Maurick en Popkensburg moet er één speelplek aanwezig zijn. De speelplek Tongelaer [156] kan hieraan invulling geven. Wel moet de speelplek uitgebreid worden en de bespeelbaarheid van de Popkensburg verbeterd worden c.q. bij de speelplek betrokken worden.

"Lieve burgemeester, Wij hebben al veel, maar kun je ook iets neerzetten voor de grotere. En er ligt veel rommel in de bosjes."

> Een fijne plek heeft: "spannend voetspoor door de hele ruimte."

Aan de Ammerzoden wonen net vijftien kinderen en er is voldoende informele speelruimte aanwezig. Voor hen hoeft er geen eigen speelplek aanwezig te zijn.

In Treslong zal het plan Parklaan worden gerealiseerd. Waarschijnlijk komen er binnen dit nieuwe gedeelte zoveel kinderen te wonen dat hier minimaal één speelplek voor de kinderen noodzakelijk is.

In Treslong zal het plan Parklaan worden gerealiseerd. Waarschijnlijk komen er binnen dit nieuwe gedeelte zoveel kinderen te wonen dat hier minimaal één speelplek voor de kinderen noodzakelijk is.

"Wij voetballen graag, maar nu kan dat niet meer want er zijn veel gaten, hondedrollen en er zijn parkeerplaatsen gemaakt." De informele speelruimte voor de jeugd bestaat voornamelijk uit de dijk in de Vossevaart. Ook gaat de jeugd in de zomer wel eens varen op de vaarten en een enkeling op de ringvaart (met ouders). Het is in de buurt niet goed mogelijk om ergens te voetballen. De jeugd gaat wel eens naar het parkeerterrein bij het partycentrum of de benzinepomp om te voetballen, maar dit is niet echt ideaal. De hoev eelheid informele speelruimte is te beperkt om aan de normen te voldoen.

De jeugd blijkt niet te gaan spelen op de parkeerplaats en in het groen rondom het zwembad De Vosse of achter de brandweergarage, hoewel dit interessante plekken zijn om hutten te bouwen en dergelijke. Het blijkt dat ze daar niet willen of mogen komen; het is daar 'eng' omdat er drugs (zouden) worden gedeald. Op zich is dit jammer omdat er in Treslong en Meer & Dorp-West niet veel bespeelbaar groen is. Uit navraag bij de politie blijkt dat hier al twee jaar niet meer gehandeld wordt in drugs.

Het is goed om na te gaan of de bespeelbaarheid van het groen rondom het zwembad kan worden verhoogd, bijv oorbeeld door het aanbrengen van speelaanleidingen in combinatie met het verhogen van de sociale/gevoelsmatige veiligheid. In ieder geval moet de dijk in de Vossevaart bespeelbaar blijven.

Voor de jeugd in Treslong moeten gezien de normen twee tot drie speelplekken aanwezig zijn. Er is in de buurt nauwelijks een mogelijkheid om deze speelplekken te realiseren. In de huidige situatie is er aan de Oijen [160] één speelplek voor hen. Het is dus ook begrijpelijk dat er enkele briev en aan de gemeente zijn gestuurd met het verzoek om een speelplek te realiseren en de bestaande speelplek te verbeteren.

Voorgesteld wordt om de speelplek aan de Oijen [160] voor de jeugd uit te breiden. Als er al een hek omheen moet staan om honden te weren, dan moet dat nu om het hele groene gedeelte. Daarnaast kan met het betrekken van het water (watertoestellen) de plek voor de jeugd uitdagender gemaakt worden. In de brief wordt gevraagd om op deze speelplek [160] toestellen voor de jongere kinderen te plaatsen. Aangezien de locatie als krachtige speelplek voor 6 tot en met 11 jaar moet dienen is hiervoor geen ruimte en voor de jongste kinderen zijn andere, meer geschikte locaties voorgesteld.

Helaas is het in de woonbuurt zelf niet goed mogelijk een echt trapveld te realiseren. Voorgesteld wordt om na te gaan of het haalbaar is om in de woonbuurt een voetbalkooi te plaatsen [214].

In Treslong zal het plan Parklaan worden gerealiseerd. Doordat er ook jeugdigen komen te wonen neemt het belang van speelruimte in Treslong verder toe. In het huidige ontwerp van het plan moet in het centrale groengebied een speelplek voor de jeugd gerealiseerd worden.

Indien dit niet mogelijk blijkt wordt voorgesteld een voetbalveld nabij de burg over de Vossevaart / parkeerterrein van zwembad De Vosse te realiseren door het aanbrengen van belijning en eenvoudige voetbalmuurtjes.

Verder hebben kinderen en bewoners in de Parklaan zelf een speelplekje gerealiseerd. Deze plek kan gezien de normen geen functie vervullen in het openbare speelvoorzieningenniveau. Inmiddels zijn de ouders en de kinderen er per brief op gewezen dat de gemeente geen verantwoordelijkheid aanvaart. Het is echter nog de vraag of een rechter hiermee genoegen neemt in geval van een rechtszaak. Eventueel kan voor deze plek door de buurtbewoners een speeltuinvereniging worden opgericht waarbij de gemeente de ondergrond ter beschikking stelt.

Er moet dan een duidelijke beheerov ereenkomst met de speeltuinv ereniging worden opgesteld voor het onderhoud, beheer en de vervanging van de speelv oorzieningen en de ev entuele speeltoestellen die de vereniging wil exploiteren. Indien dit niet mogelijk blijkt wordt voorgesteld om de voorzieningen te verwijderen zodra deze een onaanvaardbaar risico vormen.

Voor de jeugd zijn er in Treslong niet veel informele ontmoetingsaanleidingen te vinden. Voorgesteld wordt om op tenminste vijf locaties zitaanleidingen te plaatsen. Mogelijke locaties zijn de kruisingen Mariastraat/Vosselaan, Treslonglaan/Trompenburg, Tongelaer/Maurick, Molenlaan/Waardenburg en Weeresteinstraat/Molenlaan.

Voor de jongeren moeten er verder twee sport- en ontmoetingsplekken zijn. Voorgesteld wordt om op de speelplek aan de Oijen [160] ook enkele toestellen voor jongeren te plaatsen. Daarnaast wordt voorgesteld om in het westelijk gedeelte van de buurt te zoeken naar een mogelijkheid om een voetbalmuur, basketbalpalen en zitgelegenheid voor jongeren te realiseren [Z13]. Aanbevolen wordt om in het ontwerp van het plan Parklaan rekening te houden met mogelijkheden tot ontmoeting voor alle leeftijden. Het centrale groengebied kan dan een belangrijke functie hebben voor ontmoeting tussen verschillende leeftijdscategorieën en tussen mensen uit de nieuwe en de bestaande buurten.

".. woon in een saaie buurt. Ik wil graag een doeltje om op te schieten."

4.7. Spelen in Meer & Dorp-West

Door de opbouw van de buurt Meer & Dorp-West zijn er twee gedeelten te onderscheiden; de wig ten noorden van de Prinses Irenelaan en het blok ten zuiden van de Valckslootlaan.

"Die drempelen in onze straat worden steeds lager. Ik woon in de Maristraat en we fietsen vaak." "We spelen in de meidoornstraat. We willen een speel tuintje."

"Ik speel graag op het schoolplein (De Toermalijn) en hou van hutten bouwen in de bosjes. Het speelmateriaal op het schoolplein is gerepareerd en alles zit nu vast! Het is niet meer leuk!"

Ten noorden van de Prinses Irenelaan is er voor de kinderen in de steegjes, op de pleinen, in de achterpaden, in de tuinen en op de stoepen voldoende informele speelruimte te vinden. Het is wel jammer dat er nauwelijks bespeelbaar groen voor hen is. Doordat er voldoende informele speelruimte aanwezig is, kan hier voor de zev entig kinderen met twee speelplekken volstaan worden. Naast de huidige speelplek aan de Esdoornlaan [177] moet er in de omgeving van Meidoornstraat/Lijsterbeslaan [Z7] nog een nieuwe speelplek gerealiseerd worden. Een mogelijkheid zou het plein aan de Lijsterbeslaan kunnen zijn.

In het gedeelte ten zuiden van de Valckslootlaan wonen tussen Prinses Marijkestraat en de Ernst Casimirlaan-Prinses Margrietplantsoen vrijwel geen kinderen. Daardoor wordt hier aan de normen voor informele speelruimte voldaan, hoewel er weinig informele speelruimte aanwezig is. Over het 'Ukkenplein'', gelegen tussen de Marijkestraat, Juliana van Stolberglaan en het Margrietplantsoen, is een brief aan de gemeente gericht met het verzoek om speeltoestellen voor de kleinste kinderen te plaatsen. Aangezien er hieromheen nog geen tien kinderen wonen kan niet worden ingegaan op dit verzoek.

De meeste kinderen (circa 60) wonen in het gedeelte tussen de Ernst Casimirlaan-Prinses Margrietplantsoen en de Willem de Zwijgerlaan. Hier is op de straten, de stoepen, enkele achterpaden, in enkele plantsoentjes en in de tuinen nog net voldoende informele speelruimte aanwezig. Indien er echter meer kinderen komen te wonen, zal er te weinig informele speelruimte aanwezig zijn om aan de normen te voldoen.

Nagegaan moet worden of het de verwachting is dat het kinderaantal in dit gedeelte van Meer & Dorp-West in de nabije toekomst zal toenemen. Dan zal, bijvoorbeeld als er in dit gedeelte een herstructurering of herbestrating uitgevoerd gaat worden, overwogen moeten worden of een aantal straten doodlopend of anderszins beter bespeelbaar gemaakt kan worden.

Gezien het aantal kinderen, de beperkte hoev eelheid informele speelruimte en opbouw van de buurt moeten er twee goed ingerichte speelplekken voor kinderen aanwezig zijn. Voorgesteld wordt om de speelplek aan de Willem de Rijkelaan [146] specifiek voor de jongste kinderen in te richten. Daarnaast moet er een nieuwe, goed ingerichte speelplek gerealiseerd worden nabij Mauritslaan 49-71 [Z8].

Voor de jeugd in Meer & Dorp-West wordt de informele speelruimte voornamelijk gevormd door de dijk in de Vossevaart, het Burgemeester van Nispenpark, de voetbalgelegenheden op de schoolpleinen plus de trapvelden en in beperkte mate het groen rondom het zwembad De Vosse.

Zoals in paragraaf 4.6 voorgesteld kan de bespeelbaarheid van het groen rondom het zwembad verhoogd worden. Er wordt dan voldaan aan de normen voor informele speelruimte voor de jeugd.

Over de speelplekken is de jeugd niet zo enthousiast. Op een buurtplattegrond schrijft iemand uit groep 7 over de speelplek aan de Esdoornlaan [177] en die aan de Eikenlaan [136]: "Die is saai". Tijdens de rondgang werd over de speelplek aan de Willem de Rijkelaan [146] verteld: "Hier is niets voor ons, dit is helemaal niet leuk." Verder vertelde de jeugd dat de basketbalpaal een tijdje geleden was omgedraaid, omdat deze werd gebruikt en dat mensen hiervan last hadden. Nu de basket boven het gras hangt wordt deze niet meer gebruikt; op het gras stuitert de bal immers niet.

Uit de enquête van de gemeentedag en de rondgang blijkt dat de jeugd het meest op het schoolplein en de rolschaatsbaan/het trapveld aan de Juliana van Stolberglaan [144] speelt. Gezien het aantal jeugdigen moeten er in Meer & Dorp-West twee speelplekken aanwezig zijn; één in het gedeelte ten noorden van de Prinses Irenelaan en één krachtige ten zuiden van de Valckslootlaan.

Het trapveldje aan de Eikenlaan [N1] kan geschikt zijn om als speelplek voor de jeugd in te richten als deze locatie niet bestemd was als potentiële staanplaats voor woonwagens. Voorgesteld wordt om deze locatie, zolang die nog niet gebruikt wordt als staanplaats voor woonwagens, in te richten met eenvoudig verplaatsbare speeltoestellen en –aanleidingen voor de jeugd. Als de locatie wordt gebruikt voor woonwagens moet er gezocht worden naar een vervangende speelplek voor de jeugd in de buurt (mogelijk in samenwerking met het zwembad De Vosse of de kinderboerderij?).

Daarnaast wordt voorgesteld om het schoolplein samen met de rolschaatsbaan/het trapveld aan de Juliana van Stolberglaan [144] als krachtige speelplek in te richten. Dit betekent dat het schoolplein van de Vrije School in het openbare speelvoorzieningenniv eau wordt betrokken.

Zoals hierboven beschreven wordt de speelplek aan de Willem de Rijkelaan [146] specifiek voor de kinderen. Dit betekent dat het verzoek gehonoreerd kan worden om de basketbalpaal te verplaatsen. Voorgesteld wordt niet in te gaan op het voorstel om de paal te plaatsen naast de scholen aan de Guido Gezellelaan, maar om de paal te plaatsen op de rolschaatsbaan/het trapveld aan de Juliana van Stolberglaan [144]. Daarbij moet de hoogte afgestemd zijn op de leeftijdscategorie 6 tot en met 11 jaar, dat wil zeggen op juniorhoogte. Dit voorkomt tegelijk dat de jongeren gebruik van de paal maken. De voorzieningen op het afgesloten schoolplein van de Marijkeschool [154] worden niet in het openbare speelvoorzieningenniveau betrokken. Het toestel op de secundaire speelplek aan het einde van de Eikenlaan [136] kan verplaatst worden zodat dit onderdeel wordt van een aantrekkelijke, uitdagende speelplek v oor de jeugd.

Voor de jongeren in Meer & Dorp-West zijn er op enkele plekken informele ontmoetingsaanleidingen te vinden. Om te voldoen aan de normen voor informele speelruimte voor jongeren wordt voorgesteld om op de kruisingen Weeresteinstraat/Prinses Irenelaan, Prinses Marijkestraat/Prinses Irenelaan en Juliana van Stolberglaan/Mauritslaan ontmoetingsaanleidingen te plaatsen.

Om te voldoen aan de normen voor formele speelruimte moet er één goede sport- en ontmoetingsplek aanwezig zijn. Voorgesteld wordt om aan de Vosselaan/Brandweer [Z9] een sport en ontmoetingsplek aan te leggen.

4.8. Spelen in Meer & Dorp-Oost

In veel van de doodlopende laantjes, de redelijk brede stoepen en de groenstrookjes is voldoende informele speelruimte te vinden voor de kinderen. In de bebouwing van de buurt zelf is veel van het groen niet echt goed bespeelbaar voor de jeugd en tijdens de rondgang werden enkele plekken aangewezen waar de jeugd niet mag voetballen (m.n. bij de garageboxen). Toch wordt in deze buurt voldaan aan de normen voor informele speelruimte voor de jeugd. Dit blijkt onder andere uit het feit dat er tijdens de rondgang werd verteld dat de jeugdigen hutten bouwen bij de ringvaart, er vaak wordt gestoeprand en ze wel op diverse plaatsen gaan voetballen. Ook blijkt dat de jeugd gaat spelen op de groenstrook achter basisschool De Leerwinkel.

De kinderen in Meer & Dorp-Oost wonen redelijk gelijkmatig verspreid over buurt. Gezien het aantal kinderen en de hoeveelheid informele speelruimte zouden er in deze buurt drie tot vier speelplekjes voor hen aanwezig moeten zijn. Ten noorden van basisschool De Leerwinkel is er één speelplek aanwezig, ten zuiden drie speelplekken. De noordelijke speelplek aan de De Visserlaan [168] heeft een functie voor meer dan dertig kinderen. Voorgesteld wordt om deze plek voor kinderen te verbeteren.

Aan het verzoek (brief juni 2002) om aan de Heemskerklaan 145-173 een speelplekje te realiseren kan niet worden voldaan, omdat er dan een speelplekje voor circa negen kinderen van 0 tot en met 5 jaar ontstaat. Wellicht kunnen (samen met omwonenden) speelaanleidingen in de verharding worden aangebracht, bijv oorbeeld met gekleurde tegels huisjes uitbeelden of palen waar met doeken een hutje van kan worden gemaakt. Aan de Thorbeckelaan is zowel nabij huisnummer 93 [173a], nabij huisnummer 51 [173b] als nabij huisnummer 13 [173c] een speelplekje aanwezig. In totaal wonen hier dertien kinderen van 0 tot en met 5 jaar. Om te komen tot een goede spreiding van speelplekken over de buurt wordt voorgesteld een nieuwe speelplek aan de Kuyperlaan [Z6] te realiseren. Deze heeft dan een functie voor de kinderen die aan de Kuyperlaan, de Schaepmanlaan, Troelstralaan en De Sav. Lohmanlaan wonen. Hiermee wordt dan meteen invulling gegeven aan de wens (brief 21 juli 2002) om een speelplekje voor de kinderen aan te leggen, echter niet achter De Leerwinkel maar dichterbij.

Daarnaast kan de speelplek nabij Thorbeckelaan 93 [173a] voor de kinderen gehandhaafd blijven. De speelplekken nabij Thorbeckelaan 51 [173b] en nabij Thorbeckelaan 13 [173c] worden secundair omdat rondom beiden plekken minder dan zes kinderen wonen.

Voor de jeugd moet er één goed ingerichte speelplek aanwezig zijn. De meest aangewezen locatie daarvoor is de huidige speelplek Park Ceres [163]. Van deze locatie werd tijdens de rondgang en op de buurtplattegronden ook verteld dat iedereen uit heel Meer & Dorp-Oost daar komt of zou kunnen komen als de plek leuk zou zijn ingericht. Zo werd tijdens de rondgang door de kinderen voorgesteld om een buurtvereniging op te richten die zou kunnen helpen. Ze vroegen of hun voorstel echt doorging want dan konden ze de ouders alvast vragen!

Verder vond de jeugd dat er goed gevoetbald moet kunnen worden (met netten in de doelen), en dat er leuke toestellen en een clubhuisje voor hen moesten komen. Voorgesteld wordt om de huidige speelplek Park Ceres [163] goed en uitdagend in te richten voor de jeugd.

Voor de jongeren in Meer & Dorp-Oost zijn er voldoende informele ontmoetingsmogelijkheden te vinden in de diverse bankjes, portieken en overige ontmoetingsaanleidingen. Voor de jongeren kan met één formele plek invulling gegeven worden aan de normen voor formele speelruimte. Voorgesteld wordt om het asfaltveldje langs het water in het Park Ceres [163] in te richten als ontmoetingsplek.

4.9. Spelen in Centrum

In de buurt Centrum valt het op dat in de gedeelten waar weinig informele speelruimte aanwezig is, ook minder of geen kinderen wonen. Zo wonen bijvoorbeeld aan de Hoofdstraat, het Henry Dunantplein, de Julianastraat en de Emmastraat zo weinig kinderen dat aan de normen voor informele speelruimte wordt voldaan, hoewel deze straten niet bespeelbaar zijn voor kinderen.

In de straten waar veel kinderen wonen, zoals aan de Prins Bernhardstraat, De Ambachtstraat, de Meerstraat (oneven) en het Hofzicht is voldoende informele speelruimte te vinden op de achterpaden, op de straten en stoepen en in de eventuele tuinen.

De informele speelruimte voor de jeugd in Centrum bestaat onder andere uit het Burgemeester van Nispenpark, het groen rondom het gemeentehuis, het verharde veld bij de speeltuin en enkele rustige straten en parkeerterreintjes. Daarnaast kunnen de meest av ontuurlijke jongens en meisjes naar het groen bij het parkeerterrein van de sportvelden, via de oversteekpunten met verkeerslichten.

Een jongen laat op een buurtplattegrond zien dat er in de Prins Bernhardstraat informele speelruimte voor zijn leeftijdsgroep is: "Wij hebben helemaal geen speeltoestellen in de buurt. We kunnen alleen maar tikkertje en verst oppertje spelen." Er is in het Centrum dus voldoende informele speelruimte voor de jeugd.

"Ik hou van schommelen en bij 't gemeentehuispad kun ie voetballen."

"Ik woon in een saaie buurt. Gelukkig is er niet ver weg een speeltuin." Gezien de concentraties kinderen moet met vier speelplekken voor kinderen invulling worden gegeven aan de normen voor formele speelruimte.

Voor de kinderen aan de Prins Bernhardstraat (oneven)+Prinses Marijkestraat moet bekeken worden of de speeltuinvereniging Kindervreugd [Z2] in het openbare speelvoorzieningenniveau kan worden betrokken. Daarbij kunnen drie speeltoestellen en dire speelaanleidingen voor de kinderen in het beheer en onderhoud van de gemeente genomen worden.

Voor de vele kinderen die rondom de Ambachtstraat wonen (circa dertig) wordt voorgesteld om de speelplek aan de Ambachtstraat [104] uit te breiden. Gedacht kan worden aan speelaanleidingen in de omliggende stoepen en paden. Helaas wordt het medegebruik van de parkeerplekken niet/moeilijk haalbaar geacht omdat automobilisten niet bereid zijn om parkeerruimte af te staan voor speelruimte. Dit is jammer omdat juist op tijden dat kleine kinderen aan het spelen zijn (overdag) de behoefte aan parkeren minder is en door een regeling van parkeertijden een aantal parkeervakken naast de speelplek informeel beter bespeelbaar kan worden ingericht.

Voor de (circa 30) kinderen aan het Hofzicht wordt voorgesteld de speelplek [110] specifiek voor de kinderen in te richten.

Omdat rondom de speelplek aan de Kerkstraat [85] weinig informele speelruimte aanwezig is en er net voldoende kinderen wonen kan deze speelplek, zij het eenvoudig ingericht, voor de kinderen blijv en.

Bij bovenstaande voorstellen kan de speelplek aan de Julianastraat [103] ingericht worden als interessante, aantrekkelijke speel- en sportplek voor de jeugd in Centrum. Daarvoor kan bijvoorbeeld met (drie) minidoeltjes voetbalgelegenheid gerealiseerd worden. Bovendien kan er een tweede basketbalpaal geplaatst en kan de huidige basketbalpaal circa drie meter vanaf de muur gezet worden, zodat er minder ballen op het dak belanden. Om verder invulling te geven aan de diverse verzoeken op de buurtplattegronden zou er een klimrek geplaatst kunnen worden op de plaats waar nu de toestellen voor de kleine kinderen staan. Verder zij opgemerkt dat de plek [103] niet langer mede ingericht blijft voor kinderen. Dit is ook goed mogelijk doordat er nog geen tien kinderen in de directe omgeving wonen.

In Centrum zijn v oldoende plekken te v inden waar de jongeren elkaar informeel ontmoeten: bij het gemeentehuis, bij de kerk, bij de winkels enzov oort. De benodigde formele sport- en ontmoetingsmogelijkheid in Centrum is moeilijker te v inden. Voorgesteld wordt om in te gaan op het aanbod van Speeltuinvereniging Kindervreugd om het braakliggende terrein naast de speeltuin in te richten als v oetbalveld [Z3]. Er moeten dan ook enkele v oorzieningen v oor ontmoeting aanwezig zijn. Aangezien er in Centrum v oldoende informele ontmoetingsmogelijkheden aanwezig zijn, hoeft het sportveld niet perse tot in de late av onduren geopend te zijn.

4.10. Spelen in Zanderij

Om de hoev eelheid speelruimte in Zanderij te kunnen beoordelen moet er onderscheid gemaakt worden tussen de Wilhelminalaan, de Stationsweg en het gedeelte tussen de Parallelweg/Tweede Loosterweg.

In de (achter)tuinen van de woningen en op de trottoirs aan de Stationsweg en in het gedeelte tussen de Parallelweg/Tweede Loosterweg is voor de kinderen (net) voldoende informele speelruimte aanwezig om aan de normen hiervoor te voldoen. Ook voor de jeugd zijn hier voldoende mogelijkheden om in het groen te spelen of om ergens een balletje te trappen (buitengebied/parkeerterrein/sportvelden).

Aan de Wilhelminalaan is er echter weinig informele speelruimte voor kinderen aanwezig doordat de meeste tuinen te klein zijn en de straat te druk. Er is hier echter nauwelijks ruimte om extra informele speelruimte te realiseren; het (gedeeltelijk) afsluiten van de Wilhelminalaan wordt niet als haalbaar geacht. Het gebrek aan informele speelruimte moet gecompenseerd worden met formele speelruimte. Daartoe wordt de speelplek aan de Wilhelminalaan [191] als primair voor kinderen en jeugd aangewezen, hoewel er strikt genomen niet genoeg kinderen binnen de actieradius wonen. Nagegaan moet worden of er een oversteekpunt over de Wilhelminalaan kan worden gerealiseerd. De inrichting voor jeugd kan wel beperkt blijven.

Om verder aan de normen voor informele speelruimte te voldoen moet er in het gedeelte tussen de Parallelweg/Tweede Loosterweg een speelplek voor kinderen aanwezig zijn en ook één plek voor jeugd. Voorgesteld wordt om de speelplek aan de Tweede Loosterweg [188] voor deze leeftijdscategorieën aan te wijzen. Er kan dus worden voldaan aan het verzoek (brief april 2001) om de speelplek te verbeteren c.q. de verbetering zoals eind 2002 is gerealiseerd past goed binnen het voorstel.

Voor de jongeren in de buurt de Zanderij zijn voldoende informele ontmoetingsaanleidingen te vinden. Daarnaast moet er één formele plek voor hen aanwezig zijn. Het jongerenproject "Solution" ligt binnen de buurt. Dit heeft een functie voor jongeren uit heel Hillegom. Door de aard en doelstelling worden de meeste activiteiten binnen gehouden en zijn er openings- en sluitingstijden. Voorgesteld wordt om op circa 150 meter van het gebouw van Solution een openbare ontmoetingsplek te realiseren [Z19]. Denk hierbij aan de mogelijkheid om half ov erdekt ergens uit de wind te zitten.

4.11. Spelen in Brouwerlaan/Havenkwartier

In het algemeen zijn de straten in de buurt Brouwerlaan/Havenkwartier redelijk bespeelbaar voor de kinderen en de jeugd. De meeste kinderen wonen aan de Avenbeeck, de Lukas Schoonderbeekstraat en de Leembruggenstraat. Hier is op de straat, de stoepen en in de tuinen voldoende informele speelruimte te vinden. Aan de minder bespeelbare straten, zoals de Brouwerlaan en de Sportlaan, wonen niet veel kinderen.

"We hebben alleen een leeg voetbalveld. Een toestel zou daar wel leuk zijn."

De jeugd kan op enkele doodlopende straatjes en ov erhoekjes nog wel een balletje trappen en in het groen spelen. De wat oudere jeugd, vanaf circa 10 jaar, steekt ook wel de Olympiaweg ov er om bijvoorbeeld in het groen bij De Belt te spelen. Er wordt daarom nog net voldaan aan de normen voor informele speelruimte voor de kinderen en de jeugd. Het blijft wel belangrijk dat er niet (meer) informele speelruimte voor de kinderen verdwijnt.

Binnen de actieradius van de beide speelplekken aan de Havenstraat [118] en aan de Reinier Staatshof [119] wonen nog geen vijftien kinderen. Aangezien er voor deze speelplekken te weinig kinderen wonen om aan de norm te voldoen worden deze speelplekken als secundair aangewezen. Deze plekken zijn in 2002 aangepast in samenspraak met omwonenden, daarom wordt voorgesteld om deze speelplekken de eerste jaren niet actief op te heffen.

Rondom de speelplek aan de Leembruggenstraat [95] wonen net voldoende kinderen om aan de norm te voldoen. Voorgesteld wordt om deze speelplek niet te uitgebreid voor de kinderen te bestemmen.

Tijdens de rondgang met de jeugd door en langs de buurt bleek dat ze de aanwezige speelplekjes niet of nauwelijks kennen. Ook vertelden ze nooit over de speeltuin Jeugdland aan de Sportlaan. Gezien het aantal kinderen dat woont aan de Avenbeeck moet hier één speelplekje aanwezig zijn. Daarnaast moet er in de buurt een goed ingerichte speelplek voor de jeugd aanwezig zijn. In de buurt zelf is niet echt een locatie om een krachtige speelplek voor de jeugd te realiseren.

Voorgesteld wordt om na te gaan of de speeltuin Jeugdland in het openbare speelvoorzieningennivegu voor de leeftiidscategorie 0 tot en met 11 jaar kan worden betrokken [Z1]. Daarv oor moet er wel een aantrekkelijke speelplek voor alle kinderen van 0 tot en met 11 jaar uit Brouwerlaan/Havenkwartier gerealiseerd worden. Dit betekent dat de gemeente drie speeltoestellen en –aanleidingen voor kinderen en drie speeltoestellen en – aanleidingen voor jeugd onderhoudt en hiervoor verantwoording draagt. Daarbij kan het voetbalveld aan de Avenbeeck [121c] ook onder het beheer van de speeltuin komen. Er moet een duidelijke beheerovereenkomst met de speeltuinvereniging worden opgesteld voor het onderhoud, beheer en de vervanging van de speelvoorzieningen en de eventuele 'extra' speeltoestellen die de vereniging zou willen exploiteren. Voor de speeltuinvereniging kan samenwerking eventueel een aanpassing van openingstijden en ledenbeleid betekenen.

Indien er geen samenwerking met de speeltuinvereniging kan worden gevonden wordt voorgesteld om: de speelplek aan de Avenbeeck [121b] specifiek voor de kinderen in te richten; het voetbalveldje aan de Avenbeeck [121c] voor de jeugd met speelaanleidingen te verbeteren; op de speelplek aan Leembruggenstraat [95] enkele speeltoestellen voor de jeugd te plaatsen; de speelplek [121a] als secundair aan te wijzen.

De jongeren in Brouwerlaan/Havenkwartier hebben verspreid over de buurt diverse informele ontmoetingsmogelijkheden zodat wordt voldaan aan de normen voor informele speelruimte. Om te voldoen aan de normen voor formele speelruimte moet er een krachtige sport- en ontmoetingsplek in de buurt aanwezig zijn. Er zijn in de buurt echter nauwelijks mogelijkheden om een dergelijke plek te realiseren. De plekken aan de Vincent van Goghsingel [7] in Elsbroek-West en de plekken in het Beltpark [69] zijn vanuit Brouwerlaan/Havenkwartier nog redelijk goed te bereiken. Voorgesteld wordt om met deze plekken te voorzien in de behoefte aan formele speelruimte.

4.12. Spelen in Elsbroek-Oost

In Elsbroek-Oost zijn er veel woonerven, rustige straten, stoepen, tuinen en groenstrookjes die voldoende bespeelbaar zijn voor de kinderen. De jeugd kan informeel spelen in bijv oorbeeld het bosje bij het Beltpark, aan de dijk langs de ringvaart, op diverse pleintjes en grasvelden (voetballen), stiekem in de Heemtuin en op de diverse waterpartijen. Er wordt dus voldaan aan de normen voor informele speelruimte voor kinderen en jeugd.

Gezien de opbouw van de buurt, de verdeling van de kinderen over de verschillende buurtjes en de hoeveelheid informele speelruimte moeten er acht speelplekken voor kinderen aanwezig zijn. Onder afweging van de ligging, inrichting en potenties van de verschillende huidige locaties en de behoefte aan speelplekken voor de jeugd wordt het volgende voorgesteld:

De speelplek aan de Huygenswende [67] wordt specifiek voor de jongste kinderen. Er kan dus niet worden ingegaan op de brief waarin verzocht wordt om hier toestellen voor de jeugd te plaatsen. De speelplek aan de Catswende [53] wordt daarbij als secundair aangewezen; er is geen noodzaak om hier twee speelplekjes voor de kinderen te onderhouden.

Ook de speelplekken aan de Vondelwende [54] en aan de Willem Klooslaan [55] worden specifiek voor kinderen. Omdat er binnen de actieradius van de speelplek aan de Beetswende [61] nog geen tien kinderen wonen, wordt deze speelplek als secundair aangewezen.

Voor de speelplek aan de Heyermanswende [59] wordt voorgesteld om na te gaan of er een impuls gegeven kan worden aan de organisatie rondom de heemtuin. Mogelijk kunnen periodiek kinderen betrokken worden bij het onderhoud, zodat het spelen met natuureducatie gecombineerd wordt. De speeltoestellen voor de jeugd kunnen op deze plek beperkt blijven.

Verder worden de speelplekken aan de Guido Gezellelaan [51a], aan de Roland Holstheem [47], aan de Van de Woestijneheem [43] en aan het Stijn Streuvelsplantsoen [22] specifiek voor de kinderen. Dit betekent dat er niet kan worden ingegaan op het verzoek om op de speelplek aan de Van de Woestijneheem [43] toestellen voor de jeugd te plaatsen.

De bovenstaande voorstellen betekenen dat de speelplekken Guido Gezellelaan [51b] en [51d] als secundair worden aangewezen.

" ... speelt graag in de bosjes om verstoppertje te spelen en hutten de bouwen."

"Wij klimmen wel eens over het hek bij de Heemtuin. Daar kun je leukspelen."

"Iedereen wil daar spelen (Johan Friso). Eigenlijk mag dat niet, je moet over een hoog hek klimmen, maar omdat er voor de iets oudere kinderen niet veel is wil iedereen tafeltennissen.

Om de jeugd voldoende formele speelruimte te bieden wordt voorgesteld om, naast de bovenbeschreven speelplek aan de Heyermanswende [59], twee goed ingerichte speelplekken te realiseren. Hier is er rekening mee gehouden dat de wat oudere jeugd ook goed gebruik kan maken van de voorzieningen in Park Elsbroek [3].

Als centrale speelplek zou de speelplek aan de Guido Gezellelaan naast basisschool Johan Friso [51e] kunnen dienen. Daarvoor moet het plantsoen, de stoep, het water en in samenwerking met de school ook het schoolplein (gedeeltelijk) als speelplek worden ingericht. Het is van belang dat er dan een voetbalveldje met minidoelen komt. Er kan invulling gegeven worden aan de wens om een tafeltennistafel te plaatsen. Indien dit niet mogelijk blijkt, kan ook de speelplek aan de Jacques Perklaan [42] voor de jeugd ingericht worden. Dit heeft als nadeel dat deze speelplek dan vrijwel naast Park Elsbroek [3] komt te liggen.

De speelplek in het Beltpark [69] blijft daarbij als derde speelplek mede geschikt voor de jeugd, in het bijzonder het voorste gedeelte bij de skatebaan. Mogelijk kan er een nadrukkelijker zonering tussen het jongerenontmoetingsgedeelte en de speelplek gerealiseerd worden. De bedoeling is dat de jeugd niet naar het achterste gedeelte hoeft. Daarnaast kan door het inzetten van een jongerenwerker en het iets meer controleren door politie (handhaven softdrugsbeleid) de gevoelsmatige sociale veiligheid van de plek verhoogd worden.

In Elsbroek-Oost wonen veel - ruim 400 - jongeren. Naar inschatting zal dit aantal de komende vijf jaar afnemen tot circa 300 en over tien jaar tot circa 250. Om invulling te geven aan de normen voor informele speelruimte wordt voorgesteld ontmoetingsaanleidingen te plaatsen op de kruisingen Olympiaweg/Hillinenweg, Hillinenweg/Jacques Perklaan, Hillinenweg/Lodewijk van Deijssellaan en in enkele plantsoenen.

Gezien de normen voor formele speelruimte moeten er bij het huidige aantal jongeren vier plekken aanwezig zijn; over enkele jaren kan met drie plekken worden volstaan. Het realiseren van vier plekken voor jongeren binnen de buurt is nauwelijks haalbaar. Voorgesteld wordt om uit te gaan van drie sport- en ontmoetingsplekken voor de jongeren. De skatebaan en de ontmoetingsplek in het Beltpark [69] wordt daarbij gezien als een krachtige plek voor jongeren.

Als tweede plek wordt voorgesteld om bij het Arthur van Schendelplein [Z4] samen met de buurt een ontmoetingsmogelijkheid voor de gehele omgeving te realiseren. Gedacht kan worden aan voorzieningen voor oud en jong. De gezamenlijke aanleg van een dergelijke plek kan een betekenis hebben voor de sociale contacten tussen de buurtbewoners.

Als derde plek moet de sport- en ontmoetingsplek in Park Elsbroek [3] in Elsbroek-West dienen.

De Heemtuin is best leuk en de Belt ook, maar er zijn geen leuke jongens. Ze roken en laten rotzooi liggen.

4.13. Spelen in Elsbroek-West

Voor de jeugd is er in Elsbroek-West voldoende informele speelruimte te vinden in het park, diverse rustige straten, de waterpartijen en het groen. Voor de kinderen verschilt de hoeveelheid informele speelruimte en het aantal kinderen per gedeelte.

In de omgeving van het Clusiushof is voldoende informele speelruimte voor de kinderen aanwezig. Er wonen ruim twintig kinderen binnen de actieradius van het speelplekje aan de Clusiushof [217]. Voorgesteld wordt om deze speelplek specifiek voor de jongste kinderen in te richten.

Over deze speelplek is een verzoek aan de gemeente gericht om de plek op te heffen of te verlichten in verband met verhoging van de inbraakgevoeligheid. Aan het verzoek om de plek op te heffen kan dus niet voldaan worden. Inmiddels is binnen de inventarisatie van slecht verlichte en daardoor onveilige verblijfslocaties door de afdeling Openbare Werken besloten de locatie niet te verlichten. Daarbij is terecht afgewogen dat het verlichten van de plek ook door de jongeren wordt gewaardeerd. Aangezien deze plek specifiek voor de jongste kinderen is aangewezen is het niet wenselijk dat hier jongeren naar toe komen.

Doordat de toestellen voor de wat oudere kinderen als secundair zijn aangewezen wordt de plek al minder interessant voor jongeren. Daarnaast moeten er voldoende sport- en ontmoetingsplekken voor jongeren in de buurt zijn om te voorkomen dat de plekjes voor de kinderen door jongeren gebruikt (moeten) worden.

In de omgeving van de Himera wonen circa vijftien kinderen. Er is echter ruim voldoende informele speelruimte voor hen aanwezig zodat er geen speelplekje hoeft te worden gerealiseerd. In het gedeelte tussen de Divonalaan/Midea/Hillinenweg/Abellalaan wonen ruim dertig kinderen. Doordat vooral de Elsbroekerlaan en de Abellalaan vrij druk zijn, is er weinig informele speelruimte aanwezig. Voor de bespeelbaarheid is het goed om eens te kijken of er verkeerskundig één buurtje van gemaakt kan worden.

Gezien de beperkte hoev eelheid informele speelruimte en het kinderaantal zou hier centraal een speelplekje voor de kinderen aanwezig moeten zijn. Het zou ideaal zijn als er in het noordelijk gedeelte van de Ardealaan [Z5] een (verkeersremmende) speelplek wordt aangelegd. Voor het gedeelte Midea-Maronia wordt een uitbreidingsplan opgesteld. Uiteraard moet bij de ontwikkeling hiervan rekening worden gehouden met de behoefte aan speelruimte voor de kinderen die daar komen te wonen. Nagegaan moet worden of het mogelijk is om hier een speelplekje voor de kinderen aan te leggen die ook een functie heeft voor de kinderen uit de Ardealaan en Elsbroekerlaan. Verder kan aansluiting gezocht worden met de voorgenomen herprofilering van de straten.

"Waar mag je niet spelen? Park. Waarom niet? Er zijn kinderlokkers"

Het heeft voor de meeste kinderen in dit gedeelte nauwelijks een functie om de speelplek in het park aan te leggen. Dit is te ver weg en ze mogen er van hun ouders niet snel zelfstandig naar toe (sociale veiligheid en water).

Aan de andere kant van het park is op de stoepen, parkeerterreinen en grasstrookjes tussen de flats voldoende informele speelruimte voor kinderen aanwezig. Het is overigens opvallend dat er in alle flats gezamenlijk slechts tien kinderen wonen.

In de Jozef Israëlslaan en de P. Breughellaan blijken wat meer kinderen te wonen. Op de stoepen, in de tuinen en op de pleintjes in de straten tussen de Singel en de Mesdaglaan is net voldoende informele speelruimte voor kinderen aanwezig. Gezien de matige hoev eelheid informele speelruimte en de verdeling van de kinderen over de buurten wordt voorgesteld om de speelplek aan de Jozef Israëlslaan [8] en aan de Johannes Vermeerlaan [9] specifiek voor de kinderen in te richten. Er kan dus worden voldaan aan het verzoek om bij de speelplek aan de Johannes Vermeerlaan een bankje te plaatsen.

De huidige inrichting van de speelplek aan de Frans Halslaan [10] schommelt tussen de leeftijdscategorie 0 tot en met 5 jaar en 6 tot en met 11 jaar. Één van de kinderen drukt dat op de buurtplattegrond uit: "Er ligt over deze plek een verzoek om een tafeltennistafel te plaatsen, omdat speelplek niet meer echt aansluiten bij behoefte van oudere kinderen."

Er wonen niet voldoende kinderen in de omgeving van de speelplek, zodat de speelplek niet langer voor deze leeftijdscategorie ingericht hoeft te blijven.

Voor de jeugd moeten er twee speelplekken in Elsbroek-West aanwezig zijn. De speelplek aan de Frans Halslaan [10] kan hierin een functie hebben. Er kan dus worden voldaan aan de wens om een tafeltennistafel te plaatsen.

De tweede speelplek voor de jeugd in Elsbroek-West moet uitdagend, avontuurlijk, aantrekkelijk en goed ingericht zijn. Bij de keuze voor een tweede speelplek voor de jeugd moet een afweging gemaakt worden tussen het inrichten van Park Elsbroek [3] of het betrekken van de speeltuinvereniging "Elsbroek" in het openbare speelv oorzieningenniveau.

Bij de kinderrondgangen door Elsbroek zijn er drie groepen kinderen vrijwel langs de speeltuin gelopen. Geen van de kinderen noemde toen de speeltuin. Dit wijst erop dat de speeltuin geen aantrekkingskracht (meer) heeft op kinderen. Bij navraag waarom de kinderen de speeltuin niet noemden werd opgemerkt: "Daar kom ik niet want daar moet je betalen." Een ander meisje vertelde dat ze er niet kwam "omdat een zusje van een vriendinnetje heeft daar ooit eens een ongeluk had en de speeltoestellen zijn echt lev ensgevaarlijk."

Aan de andere kant ervaart de speeltuinvereniging een achteruitgang in leden en bezoek. De speeltuinvereniging wijdt dit mede aan de speelvoorzieningen die de gemeente in de openbare ruimte plaatst.

"Ik speel graag
in de bosjes om
hutten te bouwen. Het speelterreintje bij
de Frans
Halslaan is niet
meer leuk.

"Voetballen kunnen we genoeg. We willen graag basketballen, op een basketbalpaal op juni orho og te."

"Een omgevallen boom in de speel tuin." Gezien de ingesloten ligging, de aard en doelstellingen van de speeltuinvereniging (openingstijden, toegangsprijzen, leeftijdscategorie voornamelijk 0 tot circa 10 jaar, wordt niet verwacht dat deze omgevormd kan worden tot een uitdagende, av ontuurlijke en aantrekkelijke speelplek voor de jeugd. Voorgesteld wordt om een dergelijke speelplek in het Park Elsbroek [3] aan te leggen. Denk daarbij aan een speelplek met hoogteverschillen, water, groen, klimtoestellen enzovoort. Verder wordt voorgesteld om het hondenpoepbeleid voor dit park verder aan te scherpen en het park als honden(poep)vrij aan te merken.

De speelplek Rembrandtschool [2] hoeft niet in het openbare speelv oorzieningenniv eau betrokken te worden; er wonen nauwelijks kinderen binnen de actieradius en voor de jeugd zijn er alternatiev en die meer geschikt zijn.

Voor de jongeren in Elsbroek-West zijn er voldoende informele ontmoetingsaanleidingen te vinden, zeker als invulling gegev en wordt aan de voorstellen wat betreft het plaatsen van zitaanleidingen aan de Hillinenweg zoals beschrev en paragraaf 4.12. Om te voldoen aan de normen voor formele speelruimte voor jongeren kan in Elsbroek-West worden volstaan met één tot twee plekken. Omdat in de naastliggende buurten nauwelijks ruimte is voor een plek voor jongeren zal zo'n plek in Elsbroek-West ook een functie hebben voor de jongeren uit Elsbroek-Oost en Brouwerlaan/Havenkwartier. Voorgesteld wordt om een krachtige sport- en ontmoetingsplek voor jongeren aan te leggen in Park Elsbroek [3]. Deze heeft dan mede een functie voor Elsbroek-Oost (paragraaf 4.12).

Daarnaast heeft de plek aan de Vincent van Goghsingel [7] een functie voor sport en ontmoeting van jongeren. Binnen de Zorgzone komt deze plek te vervallen. Voorgesteld wordt om in deze omgeving (of bij de herontwikkeling) te zoeken naar een mogelijkheid om opnieuw een sport- en ontmoetingsmogelijkheid te creëren.

Deze heeft dan ook een functie voor Brouwerlaan/Havenkwartier (zie paragraaf 4.11).

4.14. Spelen in het landelijk gebied

Tijdens het opstellen van het speelruimteplan werd door een moeder uit het buitengebied aandacht gevraagd voor de kinderen en de jeugd in het landelijk gebied. In het landelijk gebied is veel informele speelruimte voor kinderen en jeugd aanwezig in de tuinen, akkers, weilanden, sloten en dergelijke. In de omgeving van de Bethlehemlaan bijv oorbeeld wonen, voor het landelijk gebied, relatief veel kinderen en jeugd. De norm voor het aantal kinderen (30) of jeugd (70) dat binnen een actieradius van een speelplek woont wordt echter nergens in het landelijk gebied gehaald.

5. REALISATIE STREEFBEELD EN JAARLIJKSE KOSTEN

5.1. Eenmalige kosten realiseren streefbeeld

In hoofdstuk 4 is een analyse gegev en van de speelruimte zoals die nu in Hillegom aanwezig is ten opzichte van het voorgestelde beleid. Daarbij zijn per buurt voorstellen gedaan waarmee zowel de informele als de formele speelruimte kan worden verbeterd en kan worden voldaan aan het voorgestelde beleid. In Bijlage IV 'Beschrijv ing speelplekken' wordt een overzicht gegev en van de huidige speelplekken in Hillegom, voorstellen voor maatregelen per plek en ook van de voorgestelde zoekgebieden. De zoekgebieden zijn met [z***] aangegev en.

De locatienamen zijn overgenomen uit de inventarisatie van gemeente Hillegom. Aan de hand van de aanwezige speeltoestellen, de uitstraling en de aanwezige ruimte van de locaties is per speelplek aangeven voor welke leeftijdscategorie de speelplek nu voornamelijk is ingericht. In de kolom 'categorie wordt' is aangegeven welke leeftijdscategorie de speelplek zou moeten krijgen zoals is verwoord in de analyse.

In de kolom 'maatregelen' wordt kort aangeduid in welke richting de speelplek ontwikkeld kan worden om het streefbeeld te realiseren.

In de kolom 'aanleidingen' staan het aantal speelaanleidingen dat aangebracht moet worden om de bespeelbaarheid van de plekken te verhogen. In de kolom 'toestel' staat het aantal speeltoestellen dat er op de plek moet bijkomen om te voldoen aan de normen voor inrichting van formele speelplekken.

In Bijlage II 'Aantal+kosten speeltoestellen' is een uitgebreid ov erzicht gegev en van de typen speelv oorzieningen zoals die in Hillegom v oorkomen. Per type is een raming gegev en van de aanschafwaarde van een dergelijk toestel. De aanschafwaarde betreft de nieuwwaarde van een toestel inclusief plaatsing, exclusief btw en andere bijkomende kosten. De aantallen toestellen zijn v erkregen uit de door de gemeente ter beschikking gestelde inv entarisatiegegev ens.

De kosten voor de nieuw aan te schaffen speeltoestellen (nieuwe of te verbeteren speelplekken) is geraamd aan de hand van een gemiddelde aanschafprijs van € 1.900 per toestel. Deze aanschafwaarde is inclusief de plaatsing en exclusief btw en de valdempende ondergrond.

De toestellen die teveel zijn op een speelplek om aan de normen te voldoen zijn in een aparte lijst opgenomen. Kortheidshalve zijn deze niet in het speelruimteplan opgenomen.

De bijkomende kosten voor zaken als herinrichting van de speelplek, plaatsing, het verwijderen van toestellen en overige maatregelen ter verbetering van de bespeelbaarheid van de openbare inrichting zijn geschat. Om beknopt te zijn, zijn deze niet per speelplek in het speelruimteplan opgenomen.

De maatregelen voor het verbeteren van de informele speelruimte zijn niet exact te ramen. Het belangrijkste is dat er een omslag in denken komt bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Bij ontwikkelingen moet nagedacht worden of en hoe kinderen medegebruik kunnen maken van de openbare ruimte. Veel van de maatregelen die het spelen ten goede komen hoeven geen extra geld te kosten. We denken hierbij aan de maatregelen die de bespeelbaarheid van de openbare ruimte verbeteren.

Voor deze bijkomende kosten wordt opgemerkt dat voor de kosten bekeken moet worden of deze niet mede uit een ander budget zouden moeten worden betaald. de totale bijkomende inrichtingskosten bedragen €128100 waarvan circa 30% ten laste van speelv oorzieningen komt. Dit bedraagt €38.430.

In het streefbeeld wordt een aantal nieuwe speelplekken voorgesteld. Er wordt uitgegaan van gemiddeld drie tot vier toestelen per plek. De structurele kosten worden geraamd aan de hand van de percentages zoals ook uit het huidige beeld naar voren komt.

Verder zijn er in het streefbeeld toestellen als secundair aangewezen. In de tabel staat een telling van de toestellen die secundair worden doordat de speelplek in zijn geheel secundair wordt of een andere leeftijdscategorie krijgt. Er wordt van uitgegaan dat een gedeelte van de toestellen herplaatst kan worden en dat de rest (op termijn) verwijderd wordt of niet herplaatst wordt. Verder zij hierbij opgemerkt dat de ondergronden wel moeten worden overgedragen en dan uit een ander budget moeten worden onderhouden.

Voor het realiseren van het streefbeeld kan een gedeelte van de secundair aangewezen toestellen verplaatst worden.

Daardoor ontstaat er een besparing op de investeringskosten. De structurele kosten van deze toestellen zijn onderdeel van de raming bij de investeringskosten. De te hergebruiken toestellen zijn in een aparte lijst opgenomen, om kort te zijn, zijn deze niet in het speelruimteplan opgenomen.

Éénmalige kosten realiseren streef beeld	
verbeteren informele speelruimte 0 tot en met 18: 176 speel- en zitaanleidingen realiseren zoekgebieden + verbeteren plekken: 81 nieuwe toestellen	€ 44.000 € 153.900
bezuiniging door hergebruik van 27 toestellen van de 113 secundaire toestellen bijkomende kosten veiligheidsondergrond 15%	€ 46.790- € 23.085
otaal speeltoestellen	€ 174.195
de totale bijkomende inrichtingskosten bedragen €128100 waarvan circa 30% ten laste van speelvoorzieningen komt.	€ 38.430

Tabel 6 Kosten realiseren streefbeeld

5.2. Structurele kosten

In de begroting voor 2003 van gemeente Hillegom zijn de budgetten voor onderhoud, beheer en onderhoud opgenomen. Deze zijn in Tabel 7 weergegeven.

Aan de hand van de inventarisatie en de normen zoals in Bijlage II weergegeven, is een raming van de structurele kosten gemaakt. Deze zijn naast de huidige budgetten (2003) in Tabel 7 weergeven.

In de berekening van de normen voor de jaarlijkse onderhoudskosten is uitgegaan van het optimale onderhoudsniv eau. Dit betekent onder andere dat de speeltoestellen altijd optimaal in de verf zitten, dat de toestellen er altijd proper uitzien, dat de toestellen in perfecte technische staat verkeren en dat graffiti regelmatig verwijderd wordt. Verder is het in paragraaf 3.14.1 voorgestelde onderhoudsniveau van 75% doorgerekend. Het beheer van de speeltoestellen in Hillegom kost circa 3,0% van de vervangingswaarde. Dat ligt gelijk met het gemiddelde van diverse andere gemeenten in Nederland.

De normen voor de vervangingswaarde bestaan uit de aanschaf van één toestel van het beschreven type exclusief de plaatsing en de eventueel noodzakelijke valdempende ondergrond.

Bij het berekenen van de verdeling van uren en materialen is ervan uitgegaan dat het beheer 100% door de binnendienst wordt uitgevoerd. Daarnaast wordt geschat dat het onderhoud voor circa 50% uit materiaalkosten bestaat.

Uit het overzicht in Tabel 7 blijkt dat in Hillegom tot op heden te weinig budget in de begroting is opgenomen voor het onderhouden, beheren en vervangen van speelvoorzieningen. Dit komt ook naar voren uit de huidige staat van onderhoud van de toestellen op een rapportcijfer van circa 7. Het verschil in het huidig budget en de raming valt voor een gedeelte te verklaren uit het feit dat de eisen aan het onderhoud van een speeltoestel en speelomgeving de laatste jaren sterk zijn toegenomen, dat de toestellen zelf aanzienlijk duurder zijn geworden, dat bovenliggend beleid voor plaatsing van speeltoestellen ontbrak en dat de budgetten niet geïndexeerd waren.

In wezen betekent dit tekort aan speelvoorzieningenbudget dat, indien de structurele budgetten voor spelen niet verder opgetrokken worden, dit gevolgen heeft voor het speelvoorzieningenniveau dan wel voor het onderhoudsniveau van de speelvoorzieningen in Hillegom.

Verder wordt opgemerkt dat bij realisatie van het streefbeeld de structurele budgetten lager komen te liggen, maar nog circa 30% hoger dan de huidige budgetten.

Structurele koste	en		
	Huidig Budget	Huidig	Streefbeeld
	2003		noodzakelijk bij realisatie streefbeeld
Inventaris: aantal speelplekken		51	56
aantal speeltoestellen		246	
aanschafwaarde toestellen plus ondergronden		€ 445.231	€ 349.452
Jaarlijkse kosten:	6.02.00.4	6.05.020	C 10 / 47
onderhoud 75% beheer	€ 23.084 € 4.737		
vervanging	€ 4.737 € 16.424		
budgetten totaal	€ 44.245	€ 79.065	€ 62.056
Onderverdeling uren en materiaal:			
uren onderhoud (buitendienst)		250	196
uren beheer (binnendienst)		178	1 40
materiaal onderhoud		€ 12.516	€ 9.824
materiaal vervanging		€ 40.676	€ 31.926
totaal		€ 53.192	€ 41.749

Tabel 7 Struct urele kosten

5.3. Uitvoeringssnelheid

5.3.1. Fasering realisatie streefbeeld

Zoals in Tabel 7 aangegeven, is de totale vervangingswaarde van de speeltoestellen in het huidige beeld zelfs iets hoger dan in het streefbeeld. Hierdoor kan er ook gekozen worden om het realiseren van het streefbeeld geleidelijk uit te voeren. Dit kan door bij de reguliere vervanging van speeltoestellen, bij aanpassingen van speeltoestellen aan het attractiebesluit en het reguliere onderhoud uit te gaan van de voorstellen zoals genoemd in de analyse. Dit betekent dat toestellen die als secundair worden aangewezen niet ter plekke worden vervangen, maar dat op een andere locatie het geld wordt besteed om invulling te geven aan het streefbeeld. Bij deze werkwijze zal naar verwachting het streefbeeld pas over tien jaar zijn gerealiseerd.

5.3.2. Prioritering

In het algemeen is het creëren van plekken voor kinderen het meest eenvoudig, omdat deze minder ruimte vergen en op minder weerstand van omwonenden stuiten dan speelplekken voor de wat oudere kinderen. Er is een groeiende behoefte aan goede informele en formele speelruimte voor de jongeren en de jeugd. Voorgesteld wordt om bij de aanpassing van de speelruimte in Hillegom aandacht te besteden aan de verbetering van speelruimte voor de jongeren en de jeugd.

De voorstellen voor formele en informele speelruimte per buurt en per leeftijdscategorie hangen nauw met elkaar samen. Dat in de analyse diverse speelplekken als secundair zijn aangewezen, mag er niet toe leiden dat er plekken verdwijnen zonder dat er geïnvesteerd wordt in verbetering van de speelruimte. Een ander aspect van de prioritering is dat er afstemming is tussen de verschillende wijken. Daarnaast kan er gedacht worden aan prioritering aan de hand van nog uit te voeren verbetering van de veiligheid van toestellen en valdempende ondergronden binnen het Attractiebesluit. Daarbij wordt dan alleen geïnvesteerd in speelplekken en speeltoestellen als deze als primair zijn aangewezen.

DEEL III BIJLAGEN

Buitenspelen, ja leuk!

Speelruimteplan gemeente Hillegom

BIJLAGE I. TEKENINGEN

BIJLAGE II. AANTAL+KOSTEN SPEELTOESTELLEN

type toestel		normen					totaal huidige situatie Hillegom									
	eenheid	leeftijds-	vervanging-	ac	anschaf-		onderhoud	aantal	omvang	a	anschaf-	0	nderhoud	a	schrijving	beheer
		categorie	termijn		waarde		per jaar	toestellen			waarde		per jaar		per jaar	per jaar
wipveer	stuk	0 t/m 5 jaar	10	_	690	€	68	23		€	15.870	€	1.564	€	1.587	
meerpersoons wipveer	stuk	0 t/m 5 jaar	10	€	1.375	€	113	11		€	15.125	€	1.243	€	1.513	
wip	stuk	0 t/m 11 jaar	8	€	1.815	€	113			€	-	€	- 112.10	€	-	
enkel duikelrek	stuk	6 t/m 11 jaar	10	€	435	€	113	2		€	870	€	22	€	87	
meerdelig duikelrek	stuk	6 t/m 11 jaar	10	€	505	€	45	9		€	4.545	€	405	€	455	
schommel	stuk	0 t/m 11 jaar	8	€	875	€	68	11		€	9.625	€	748	€	1.203	
				_				- 11		€	7.023	€	740	€	-	
speciale schommel	stuk	6 t/m 11 jaar	8	€	3.000	€	272	4		_				-		
evenwichtsbalk	stuk	0 t/m 11 jaar	10	€	515	€	11	4		€	2.060	€	44	€	206	
bokspringpaal	stuk	6 t/m 11 jaar	15	€	125	€	9	7		€	875	€	63	€	58	
knikkertegel	stuk	6 t/m 11 jaar	30	€	80	€	2	2		€	160	€	4	€	5	
set hinkeltegels	stuk	6 t/m 11 jaar	30	€	375	€	2			€	-	€	-	€	-	
glijbaan laag	stuk	0 t/m 5 jaar	8		2.635	€	182	13		€	34.255	€	2.366	€	4.282	
glijbaan hoog	stuk	6 t/m 11 jaar	8	€	3.995	€	363	3		€	11.985	€	1.089	€	1.498	
taludglijbaan	stuk	0 t/m 11 jaar	10	€	2.500	€	113			€	-	€	-	€	-	
zandspeeltoestel	stuk	0 t/m 5 jaar	15	€	700	€	23	1		€	700	€	23	€	47	
zandbak incl. rand	stuk	0 t/m 5 jaar	10		p.m.	€	681	4		€	-	€	2.724		n.v.t.	
draaimolen klein	stuk	0 t/m 11 jaar	8	€	1.690	€	113	2		€	3.380	€	226	€	423	
draaimolen groot	stuk	0 t/m 11 jaar	8	€	4.255	€	227			€	-	€	-	€	-	
klimelement	stuk	0 t/m 11 jaar	12	€	2.305	€	136	6		€	13.830	€	816	€	1.153	
speelhuisje laag	stuk	0 t/m 5 jaar	12	€	3.860	€	182	10		€	38.600	€	1.820	€	3.217	
combinatie klein jong	stuk	0 t/m 5 jaar	12	€	4.345	€	340	2		€	8.690	€	680	€	724	
combinatie klein oud	stuk	6 t/m 11 jaar	12	€	4.720	€	340	3		€	14.160	€	1.020	€	1.180	
		_		_		-				-		_		-		
combinatie klein	stuk	0 t/m 11 jaar	12	€	4.520	€	340	6		€	27.120	€	2.040	€	2.260	
combinatie groot jong	stuk	0 t/m 5 jaar	12	€	5.785	€	454			€	-	€	-	€	-	
combinatie groot oud	stuk	6 t/m 11 jaar	12		ı	€	454	3		€	3	€	1.362	€	0	
combinatie groot	stuk	0 t/m 11 jaar	12	€	5.840	€	454	8		€	46.720	€	3.632	€	3.893	
uitgebreide speelcombinatie	stuk	0 t/m 11 jaar	15	€	7.490	€	1.134			€	-	€	-	€	-	
speelelement jongeren/overkapping	stuk	12 t/m 18 jaar	10	€	7.645	€	785	2		€	15.290	€	1.570	€	1.529	
tafeltennistafel	stuk	6 t/m 18 jaar	15	€	2.300	€	45	1		€	2.300	€	45	€	153	
voetbaldoel	stuk	6 t/m 18 jaar	10	€	875	€	23	16		€	14.000	€	368	€	1.400	
basketbalpaal	stuk	6 t/m 18 jaar	10	€	1.480	€	113	7		€	10.360	€	791	€	1.036	
volleybalset	stuk	12 t/m 18 jaar	10	€	890	€	23			€	-	€	-	€	-	
korfbalpaal	stuk	6 t/m 18 jaar	10	€	385	€	10			€	-	€	-	€	-	
kabelbaan	stuk	6 t/m 11 jaar	8	€	6.095	€	454			€	-	€	_	€	-	
skateboard groot	stuk	6 t/m 18 jaar	10	€	21.030	€	1.134	2		€	42.060	€	2.268	€	4.206	-
skateboard middel	stuk	6 t/m 18 jaar	10	€	7.580	€	454	1		€	7.580	€	454	€	758	
skateboard klein	stuk	6 t/m 18 jaar	10	€	2.540	€	113	1		€	2.540	€	113	€	254	
speelaanleiding/poef/betonelement/diverse		0 t/m 11 jaar	30		2.340	€	5	25		€	5.125	€	125	€	171	
bank		0 t/m 18 jaar	10				23	52		€	19.760	€	1.196	€	1.976	
	stuk			_	380	€		32		-		_		_		
picknickset	stuk	0 t/m 18 jaar	10	€	750	€	45			€	750	€	45	€	75	
kruipbuis	stuk	0 t/m 5 jaar	10	€	1.320	€	80	5		€	6.600	€	400	€	660	
jeux de boulesbaan	stuk	0 t/m 18 jaar	15	€	1.650	€	200	1		€	1.650	€	200	€	110	
brug	stuk	6 t/m 18 jaar	20	€	3.850	€	400	2		€	7.700	€	800	€	385	
papierbak	stuk	n.v.t.	10	€	275	€	19		12	€	3.300	€	228	€	330	
hekwerk	ml	n.v.t.	15	€	45	€	1			€	-	€	-	€	-	
rubbertegels	m2	n.v.t.	25	€	113	€	1			€	-	€	-	€	-	
asfalt	m2	n.v.t.	15	€	65	€	-			€	-	€	-	€	-	
gras	m2	n.v.t.	7	€	1	€	-			€	-	€	-	€	-	
klinkers/bestrating/tegels	m2	n.v.t.	30		48	€	-			€	-	€	-	€	-	
houtsnippers	m2	n.v.t.		€		€				€	_	€		€	-	
zandondergrond	m2	n.v.t.		€		€				€	_	€	-	€	-	
stelpost ondergronden 15% van aanschaf	m2	n.v.t.	10		O	~	-		n m	€	57.643	_	2.882		3.843	
siciposi oridergiorideri 13/6 vari dariscilar	1112	11. 7.1.	10						p.m.	-	57.043	~	2.002	-	0.043	
totaal va arrianinaan.				-								_	22 27/	-		
totaal voorzieningen:												€	33.376	-		
												L .				
onderhoud 75%								246		€	445.231	€	25.032	€	40.676	€ 13.357

BIJLAGE III. ANALYSETABEL

BIJLAGE III. ANALYSETABEL

Buurt	uita	angsp	unten	doorrekenen	normen v	oor speel	ruimte	streef	inventa	risatie		kwan	titatief	
	3	ug.p		informeel		formeel		beeld						
	kinderen	lvqqo	kind/ha		kind/plek	kind/plek	ha/plek		toestellen	plekken	verschil	plek per	tst per	tst per
				0-5jr : 20m2/1	15	30	3					100 knd		plek
				6-11jr : 20m2 /1	55	70	50				t.o.v.			
				12-18jr: 1 st /15	85	100	300				streef			
	[aantal]	[ha]	[aant/ha]	•	[plek]	[plek]	[plek]	[plek]	[aantal]	[plek]	[plek]	[aantal]	[aantal]	[aantal]
Brouwerlaan/Havenkwartie	er 357	19	6,3		., ,	., ,	., ,	3	23	6		1,7	6,4	3,8
0 t/m 5 jaa	r 80		4,2	1600m2	5	2	7	2	18	5	3	6,3	22,5	3,6
6 t/m 11 jaa	r 121		6,4	2420m2	2	1	1	2	13	4	2	3,3	10,7	3,3
12 t/m 18 jaa			8,2	10st	1	1	1	0		0		n.v.t.	4,5	
Centrum	404	31	4,3					6	18	4		1,0	4,5	4,5
0 t/m 5 jaa	r 156		5,0	3120m2	10	5	11	4	15	4	0	2,6	9,6	3,8
6 t/m 11 jaa			4,4	2760m2	2	1	1	1	12	2	1	1,4	8,7	6,0
12 t/m 18 jaa	r 110		3,5	7st	1	1	1	1	5	1	0	0,9	4,5	5,0
Elsbroek-Oost	959	37	8,5					11	62	15		1,6	6,5	4,1
0 t/m 5 jaa			6,8	5060m2	16	8	13	8		12	4	4,7	17,4	3,7
6 t/m 11 jaa	r 287		7,7	5740m2	5	4	1	3	44	10	7	3,5	15,3	4,4
12 t/m 18 jaa			11,2	28st	4	4	1	2	31	2	0	0,5	7,4	15,5
Elsbroek-West	551	47	3,9					7	48	7		1,3	8,7	6,9
0 t/m 5 jaa	r 189		4,0	3780m2	12	6	16	4	40	5	1	2,6	21,2	8,0
6 t/m 11 jaa	r 180		3,8	3600m2	3	2	1	2	40	6	4	3,3	22,2	6,7
12 t/m 18 jaa	r 182		3,8	12st	2	1	1	2	15	2	0	1,1	8,2	7,5
Horst ten Daal	68	10	2,2					0	0	0		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
0 t/m 5 jaa	r 16		1,6	320m2	1	0	4	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
6 t/m 11 jaa	r 20		2,0	400m2	0	0	1	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
12 t/m 18 jaa	r 32		3,1	2st	0	0	1	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Meer & Dorp-Oost	278	23	4,0					4	16	5		1,8	5,8	3,2
0 t/m 5 jaa	r 104		4,5	2080m2	6	3	8	3	14	4	1	3,8	13,5	3,5
6 t/m 11 jaa	r 77		3,3	1540m2	1	1	1	1	5	1	0	1,3	6,5	5,0
12 t/m 18 jaa	r 97		4,2	6st	1	0	1	1	5	1	0	1,0	5,2	5,0
Meer & Dorp-West	537	28	6,3					7	37	6		1,1	6,9	6,2
0 t/m 5 jaa	r 160		5,6	3200m2	10	5	10	4	28	3	-1	1,9	17,5	9,3
6 t/m 11 jaa	r 186		6,5	3720m2	3	2	1	2	29	5	3	2,7	15,6	5,8
12 t/m 18 jaa	r 191		6,7	13st	2	1	1	1	7	0	-1	n.v.t.	3,7	n.v.t.
Treslong	562	35	5,3					10	20	5		0,9	3,6	4,0
0 t/m 5 jaa	r 184		5,2	3680m2	12	6	12	7	15	4	-3	2,2	8,2	3,8
6 t/m 11 jaa	r 197		5,6	3940m2	3	2	1	2	14	2	0	1,0	7,1	7,0
12 t/m 18 jaa	r 181		5,1	12st	2	1	1	2	10	1	-1	0,6	5,5	10,0
Weerestein	269	13	7,0					5	4	1		0,4	1,5	4,0
0 t/m 5 jaa	r 102		7,9	2040m2	6	3	5	4		1	-3	1,0	3,9	4,0
6 t/m 11 jaa	r 72		5,6	1440m2	1	1	1	1	3	0	-1	n.v.t.	4,2	n.v.t.
12 t/m 18 jaa	r 95		7,4	6st	1	0	1	1	1	0	-1	n.v.t.	1,1	n.v.t.
Zanderij	275	30	3,1					3	18	2		0,7	6,5	9,0
0 t/m 5 jaa			2,3	1360m2	4	2	10		7	2	0	2,9	10,3	3,5
6 t/m 11 jaa	r 90		3,0	1800m2	1	1	1	2	15	2	0	2,2	16,7	7,5
12 t/m 18 jaa	r 117		3,9	8st	1	1	1	1	5	1	0	0,9	4,3	5,0
Landelijk Gebied	315	1	105,0					0	0	0		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
0 t/m 5 jaa			83,0	1660m2	5	2	1	0		0	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
6 t/m 11 jaa			106,0	2120m2	1	1	1	0		0	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
12 t/m 18 jaa			126,0	8st	1	1	1	0	-	0	0		n.v.t.	n.v.t.
Totaal gemeente Hillegom	4.575	276	5,5					56	246	51		1,1	5,4	4,8
0 t/m 5 jaa	r 1.395		5,1					38	185	40	0	2,7	13,3	4,6
6 t/m 11 jaa			5,3					16	175	32	8	1,1	11,9	5,5
12 t/m 18 jaa	r 1.706		6,2					11	86	8	-2	0,6	5,0	10,8

BIJLAGE IV. BESCHRIJVING SPEELPLEKKEN

spnr B	Buurt	locatie	cat	egorie	maatregelen	nieu	W
			huidig	wordt	<u> </u>	aanl.	ts
118	Brouw erlaan/- Hav enkw artier	Hav enstraat	0 t/m 11	secundair	Toestellen t.zt. niet meer vervangen. Ruimte als informele speelruimte handhaven door het aanbrengen van speel-		
					aanleidingen		
	Brouw erlaan/- Hav enkw artier	Reinier Staatshof	0 t/m 11	secundair	Toestellen t.zt. niet meer vervangen. Ruimte als informele speelruimte handhaven door het aanbrengen van speel- aanleidingen.		
121a	Brouw erlaan/- Hav erkw artier	Avenbeeck	0 t/m 5	secundair	<u> </u>	2	
121b	Brouw erlaan/- Hav erkw artier	Avenbeeck	0t/m5	secundair	<u> </u>	2	
	Brouw erlaan/- Hav enkw artier	Avenbeeck	6†/m 11	6†/m11	Verbet eren veldje. Plaat sen tweede doel.		1
95	Brouw erlaan/- Hav enkw artier	Leembruggenstraat	0 t/m 11	0t/m5	Plek in loop v an de jaren aanpassen.		
Z1	zoekgebied Brouw er- laan/Havenkw artier	Speelt uinvereniging Jeugd- land	n.v.t.	0 t/m 11	Herinrichten speelt uin in samenwerking met speelt uinvereni- ging. In ieder geval toestellen en aanleidingen voor kinderen en jeugd realiseren.		
103	Centrum	Julianastraat	0 t/m 18	6†/m11	Verplaatsenwipveren. Combit.z.t. vervangen door uit dagend klimt oestel (klimwand o.i.d.) voor jeugd. Plaatsen doeltjes en tweede basket. Aanbrengen gekleurde zit/speelaanleidingen.	3	
104	Centrum	Ambacht straat	0t/m5	0†/m5	Parkeren direct om de plek aanpassen aan speeltijden kinderen. Hier met behulp van gekleurde verharding en betonelementen speelaanleidingen maken. Bijvoorbeeld fiets/skelterroute met berzinepomp en slagboom o.l.d.	3	2
110	Centrum	Hofzicht	0 t/m 11	0t/m5	Verplaatsen duikelrek. Combit.zt.vervangen doorschommel of combivoar kinderen.		
85	Centrum	Kerkstraat	0t/m5	0t/m5	Geen maatregelen.		
Z2	zoekgebied Centrum	Speeltuinvereniging Kinder- vreugd	n.v.t.	0†/m5	In samerw erking met speeltuinvereniging speelvoorzieningen voor kinderen maken.		
	zoekgebied Centrum	Speelt uinvereniging Kinder- vreugd	n.v.t.	12 t/m 18	In samerw erking met speelt uinvereniging sportvoorziening voor jongeren maken.		2
22	Elsbroek-Oost	Stijn Srew elsplantsoen	0 t/m 11	0t/m5	Combit.zt. vervangen door combi meer voor kinderen. Aanbrengenspeelaarleidingen. Vriendelijker maken groen.	2	
42	Elsbroek-Oost	Jacques Perklaan	6 t/m 18	secundair	Toestellen t.zt. niet meer vervangen. Ruimte als informele speelruimte handhaven door het aanbrengen van speel- aanleidingen.		
43	Elsbroek-Oost	Woestijneheem	0 t/m 11	0 t/m 5	Combinatiet.z.t. vervangen door combi meer voor kinderen. Bijplaatsen huisje en wipveer. Aanbrengen speelaanleidingen.	3	2
47	Elsbroek-Oost	Roland Holst heem	0 t/m 11	0t/m5	Bijplaatsen bewegendtoestelvoor kinderen. Aanbrengen speelaanleidingen (kleur).	3	1

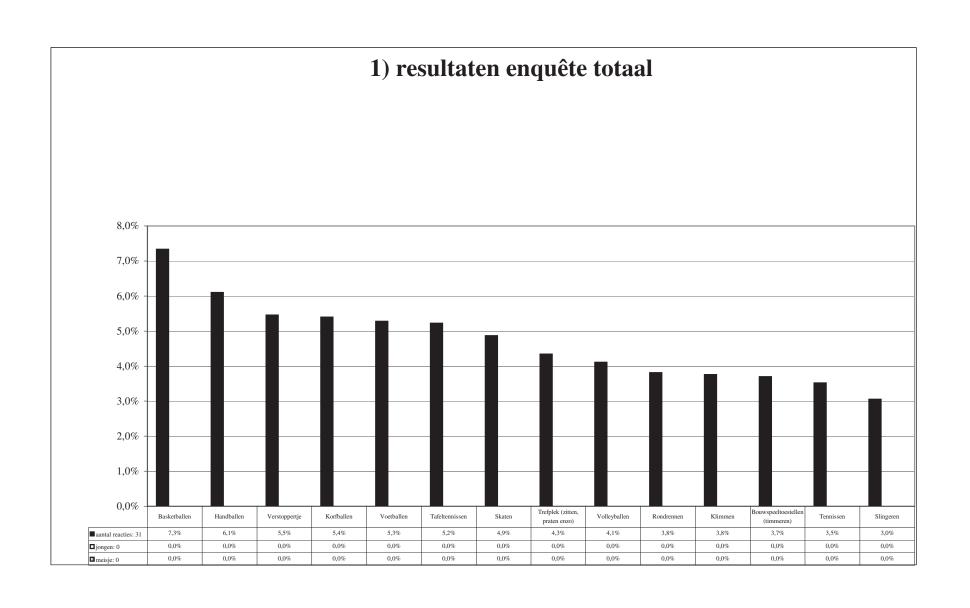
spnr Buur	Buurt	locatie	cat	egorie	maatregelen	nieu	JW	
			huidig	wordt	1	aanl.	ts	
51a	Elsbroek-Oost	Guido Gezellelaan	0 t/m 11	0t/m5	Verplaatsent oestellen. Nieuw e toestellen voor kinderen plaatsen.	2	3	
51b	Elsbroek-Oost	Guido Gezellelaan	0t/m5	secundair	Verplaatsentoestellen. Ruimte als informele speelruimte handhaven door aanbrengen van speelaanleidingen.	2		
51d	Elsbroek-Oost	Guido Gezellelaan	0t/m5	secundair	Verwijderent oestel. Ruimte als informele speelruimte hand- haven door aanbrengen van speelaanleidingen.			
51e	Elsbroek-Oost	Guido Gezellelaan	6†/m11	6†/m11	Inrichten speelplek in overleg met school. Omgeving betrek- ken en speelaanleidingen maken. Bijplaatsen uit dagend toestelvoor jeugd.	6	1	
53	Elsbroek-Oost	Catsw ende	0t/m5	secundair	handhaven door aanbrengen van speelaanleidingen.	2		
54	Elsbroek-Oost	V ondelw ende	0 t/m 11	0t/m5	Jeu des Boulesbaanvatt niet binnen speelruimte. Combi klim/glijvan hout t.zt. niet meervervangen. Plek aankleden door aanbrengen speelaanleidingen.	3		
	Elsbroek-Oost	WillemKlooslaan	0t/m5	0 t/m 5	Enkele speelaarleidingen aanbrengen.	2		
59	Elsbroek-Oost	Heyermansw ende	0 t/m 11	0 t/m 11	Mogelijk stimuleren nat uureducatie? Niet al te groot speel- toest el voor kinderen/jeugd aanbrengen.		1	
61	Elsbroek-Oost	Beetsw ende	0 t/m 5	secundair	Verplaatsentoestellen. Ruimte als informele speelruimte handhaven door aanbrengen van speelaanleidingen.			
67	Elsbroek-Oost	Huygensw ende	0 t/m 11	0†/m5	Verwijderen basket en ringtoestel (waarschijnlijk geplaatst door derden). Glijbaan t.z.t. vervangen door glijbaan voor kinderen. Bijplaatsen toestel voor kinderen. Groen vriendelij- ker inrichten.	2	1	
69	Elsbroek-Oost	Belt park	6 t/m 18	6 t/m 18	Maken van zone voor jeugd meer vooraan door plaatsen van uit dagend toestel.		1	
	zoekgebied Elsbroek- Oost	Arthur van Schendelplein	n.v.t.	12 t/m 18	Realiseren ont moet ingsplek met spelaanleiding.	3	2	
10	Elsbroek-West	Frans Halslaan	0 t/m 11	6†/m 11	Bijplaatsen tafeltennistafel en duikelrek van [8].			
2	Elsbroek-West	Rembrandtschool	0 t/m 11	secundair	Overleg met deschool over beheer en onderhoud.		I	
	Elsbroek-West	Clusiushof	0 t/m 11	0t/m5	Eénwipveer t.zt. niet meer vervangen. Duikelrek en even- wichtsbalk t.z.t. vervangen door toestel voor kinderen. Plek aantrekkelijker maken door het aanbrengen van gekleurde speelaanleidingen.	3	1	
3	Elsbroek-West	Park Esbroek	6 t/m 18	6 t/m 18	Realiseren avont urenplek voor de jeugd. Hoogt everschillen maken (ook laagten waar water in kan blijven staan), aanbrengen aanleidingen (bruggen, buizen, boomstammen e.d.) en bijvoorbeeld een fort o.i.d. als lokker. Trapveld voorzien van luw teplek (muur of toestel), zit-en ont moetingsaanleidingen voor jongeren (mandschommel). Hondenpoepoverlast reguleren.	6	5	
7	Elsbroek-West	Vincent van Goghsingel	6 t/m 18	12 t/m 18	Plaatsen baskets en toestel voor jongeren (krachttoestel?). Aanbrengen zit- en ont moet ingsaanleidingen. I.k.v. Zorgzone zoeken naar vervangende locatie.	3	2	

spnr Buurt	locatie	cat	egorie	maatregelen	nieu	N	
			huidig	wordt	1	aanl.	tsl
8	Elsbroek-West	Jozef Israëlslaan	0 t/m 11	0 t/m 5	Tafeltennistafel en duikelrek verplaatsen. Combi t.zt. vervangen door combi voor kinderen. Bijplaatsent oestel voor	3	1
		1	01/ 5	0.17	kinderen. Aanbrengen gekleurde verharding en element en.		
	Elsbroek-West	Johannes Vermeerlaan	0t/m5	0t/m5	Bijplaatsenwipveer.		1
	zoekgebied Elsbroek- West	Ardealaan	n.v.t.	0t/m5	Realiseren speelplek in overleg met omwonenden. Toestellen van [173c] gebruiken.	3	3
163	Meer & Dorp-Oost	Park Ceres	6 t/m 18	6 t/m 18	Plek verbeteren. Bijplaatsen 2 uit dagendet oestellen voor jeugd. Aanbrengen speelaanleidingen zoals hoogteverschil- len, gekleurde betonelementen. Aanbrengen zit- en ont- moet ingsaanleidingen.	6	4
	Meer & Dorp-Oost	De Visserlaan	0t/m5	0t/m5	Speelplek verbeteren door bijplaatsen kruipbuis, picknick- bankje enwipveer van [173b]. Verder kleinschalig houden en aanbrengen speelaanleidingen.	3	3
173a	Meer & Dorp-Oost	Thorbeckelaan 93	0t/m5	0t/m5	Aanbrengenspeelaarleidingenzoals gekleurdeverharding of betonpoefso.i.d.	2	
	Meer & Dorp-Oost	Thorbeckelaan 51	0t/m5	secundair	Toestellen verplaatsen. Ruimt e voor informeel spel beschikbaar houden door aanbrengen van speelaanleidingen.	2	
173c	Meer & Dorp-Oost	Thorbeckelaan 13	0t/m5	secundair	Toestellen verplaatsen. Ruimt e voor informeel spel beschik-	2	
					baar houden door aanbrengen van speelaanleidingen.		$oldsymbol{ol}}}}}}}}}}}}}}}}}$
	zoekgebied Meer & Dorp-Oost	Kuy perlaan	n.v.t.	0t/m5	Realiseren speelplek in overleg met omwonenden. Toestellen van [173c] gebruiken.	3	3
	Meer & Dorp-West	Eikenlaan	6 t/m 11	secundair	· ·		
144	Meer & Dorp-West	Rolschaatsbaan	6†/m11	6†/m 11	Bijplaatsen basket (verdiept plaatsen) van [146]. Aanbrengen speelaanleiding in de vorm van belijningen voor verschillende sporten, palen voor net en gekleurde zitaanleidingen.	3	
	Meer & Dorp-West	Willem de Rijkelaan	0 t/m 11	0t/m5	Verwijderen basket balpaal. Duikelrekken en evenwichtsbalk t.zt. niet meer vervangen. De combinatie t.zt. vervangen door combinatie met schommel die meer voor kinderen is. Aanbrengenspeelaanleidingen om te zitten en op te spelen.	2	
	Meer & Dorp-West	Marijkeschool	0 t/m 11	secundair	Overleg met deschool over beheer en onderhoud.		
	Meer & Dorp-West	Esdoornlaan	0t/m5	0t/m5	Geen maatregelen.		
	Meer & Dorp-West	Eikenlaantrapveld	6 t/m 11	6†/m 11	Bijplaatsentoestelvan [136].		
27	zoekgebied Meer & Dorp-West	Lijsterbeslaan	n.v.t.	0t/m5	Realiseren speelplek in overleg met omwonenden.	3	3
Z8	zoekgebiedMeer & Dorp-West	Prins Mauitslaan	n.v.t.	0t/m5	Realiseren speelplek in overleg met omwonenden.	3	3
Z9	zoekgebiedMeer & Dorp-West	Brandweergarage: sport-en ontmoeting	n.v.t.	12 t/m 18	Realiseren ont moet ingsplek met voet balw andje.	3	2
131	Treslong	Molerlaan	0 t/m 11	0 t/m 5	Combit.zt. vervangen door combi meer voor kinderen. Bijplaat sen bewegendt oest el. Aanbrengen speelaanleiding zoals hoogt everschillen en zit/speelelementen.	2	1
156	Treslong	Tongelaer	0t/m5	0†/m5	Bijplaatsen bewegendtoestelen aanbrengen speelaanleidingen zoals gekleurde verharding.	2	1

spnr Buurt	locatie	cat	egorie	maatregelen	nieu	w	
	•	huidig wordt					
160	Treslong	Oijen	6†/m 18	6 t/m 18	Uit breiden plek door verplaatsen hekwerk meer naar buit en. Op een aant al punten water bij spel betrekken door aan- passent alud/oever. Bijplaatsent rekvlot over water en be- wegend toestel voor jongeren. Aanbrengen speelaanleidin- gen zoals hoogt everschillen en zit-en ont moetingsaanleidin- gen.	6	2
181	Treslong	Waardenburg	0t/m5	0t/m5	Bijplaatsen bewegendt oestelen aanbrengen speelaanleidingen zoals gekleurde betonelementen o.i.d.	2	1
218	Treslong	Assumburgh	0t/m5	0t/m5	Aanbrengenspeelaarleidingen zoals gekleurde betonpoefs	2	
Z10	zoekgebied Treslong	Assumburgh 14	n.v .t.	0 t/m 5	Realiseren speelplek in overleg met omwonenden.	3	3
Z11	zoekgebied Treslong	Waardenburg 64-66	n.v .t.	0t/m5	Realiseren speelplek in overleg met omwonenden.	3	3
Z12	zoekgebied Treslong	Tongelaar 82-84 / Oijen 39-41	n.v .t.	0t/m5	Realiseren speelplek in overleg met omwonenden.	3	3
Z13	zoekgebied Treslong	realiseren sport en ontmoeting	n.v.t.	12 t/m 18	Realiseren voet bolw andjes, boskets en aanbrengen zit- en ont moetingsaanleidingen.	3	2
Z14	zoekgebied Treslong	voetbalmogelijkheid rediseren	n.v.t.	6†/m 11	Realiseren voet balveldje met zonodig omkooiing.	3	3
202	Weerestein	Burgermeester Wentholt laan	0t/m5	0t/m5	Aanbrengenspeelaarleidingen zoals gekleurde betonpoefs	2	
Z15	zoekgebied Weerestein	Speelt uinvereniging Weerestein	n.v.t.	0 t/m 11	Herirrichten speelt un in samerwerking met speelt uinvereniging. In ieder geval voetbalmogelijk heid maken.		
Z16	zoekgebied Weerestein	Amerikastraat/Burgermeester Hermanslaan	n.v.t.	0 t/m 5	Realiseren speelplek in overleg met omwonenden.	3	3
Z1 <i>7</i>	zoekgebied Weerestein	achter de woningen Michiel de Ruyterstraat 2-22	n.v.t.	0t/m5	Realiseren speelplek in overleg met omwonenden.	3	3
Z18	zoekgebied Weerestein	Ontmoetingsmogelijkheid jongeren	n.v.t.	12 t/m 18	Realiseren ont moet ingsplek met spelaanleiding.	3	2
188	Zanderij	2e Loosterweg	0 t/m 18	0 t/m 11	Baskets niet meer vervangen. Doelen t.z.t. vervangen door kleinere doelen dichter op elkaar. Aanbrengen speelaanlei- dingen zoals gekleurde bet onelementen.	4	1
191	Zanderij	Wilhelmindaan	0 t/m 11	0 t/m 11	Bijplaatsen uit dagend bewegendt oestel voor de jeugd en aanbrengen speelaanleidingen zods hoogteverschillen, zandondergrond en gekleurde betonelementen.	4	1
Z19	zoekgebied Zanderij	Openbare ont moetingsmogelijkheid omgeving TOP	n.v.t.	12 t/m 18	Realiseren ont moet ingsplek met voet balw andje.	3	2
	zoekgebied Tot aal ge- meent e Hillegom	Zoeken locaties informeel ontmoeten 12tm 18		12 t/m 18	plaatsen banken en zit aanleidingen.	35	

BIJLAGE V. RESULTATEN ENQUÊTE

BIJLAGE VI. BEGRIPPENLIJST

Acceptatieniveau Het onderhoudsniv eau waarop een toestel technisch nog blijft

voldoen aan de veiligheidsnormen en aan de eisen voor al-

gemene welstand.

Actieradius Norm voor de afstand die een kind kan en mag afleggen om

bij een speelplek te komen.

Formele speelruimte

Specifiek voor spelen ingerichte ruimte.

Informele speelruimte Niet specifiek voor spelen ingerichte ruimte waar wel gespeeld

kan worden.

Openbare ruimte Alle ruimte die geen priv éof ov ergangsruimte

> (=portiek/achterpaden/galerij, waar men enige verantwoordelijkheid ervaart) is, wordt openbare ruimte genoemd, bijvoorbeeld grasvelden, plantsoenen, parken, wegen, braakliggende

terreinen en waterpartijen.

Voor één of meerdere leeftijdscategorieën is deze plek van Primaire speelplek

belang om te handhaven.

Referentiebeeld Het volgens de normen ideale speelvoorzieningenniveau.

De speelplek vervult geen functie in het belang van de Secundaire speelplek

verschillende leeftijdscategorieën en kan vervallen.

Speelaanleiding Een al dan niet specifieke inrichting die uitnodigt

gelegenheid geeft om mee te spelen.

De functie die het spelen heeft voor de ontwikkeling van Speelfunctie

> motoriek, sociaal, competitie, constructie en grensverlegging. Een mogelijkheid om te spelen zoals klimmen of schommelen.

Speelmogelijkheid

Speelplek Specifiek voor spelen ingerichte plek in de openbare ruimte De speelruimte in spreekwoordelijke betekenis en de fysieke Speelruimte

ruimte waar een kind kan spelen.

Een toestel geschikt om op te spelen dat valt onder Speeltoestel

omschrijving van het Attractiebesluit.

Het geheel van voorzieningen die getroffen zijn waardoor Speek oorziening(en)

gespeeld kan worden, zoals het aanleggen van speelplekken

en het plaatsen van speeltoestellen.

Speelv oorzieningenniveauDe mate waarin speelv oorzieningen binnen de gemeente zijn

aanaelead.

Streefbeeld Het na te streven speelvoorzieningenniveau dat voortkomt uit

het vergelijken van de huidige situatie in de buurt ten opzichte

van de normen voor speelruimte.

Zoekgebied Een aangewezen gebied waar een speelplek voor de

betrokken leeftijdscategorie aanwezig zou moeten zijn om aan

het streefbeeld te voldoen.

BIJLAGE VII. BRONNEN / LITERATUUR

Literatuur

- 1. Adventure Playgrounds 1973, Arvid Bengtsson
- 2. Folder 'Inrichten speelv oorzieningen-Water' NUSO
- 3. Handboek Ontwerpen voor kinderen 2000, CROW
- 4. Handboek Speelruimtebeleid 1e druk 2000, NUSO
- 5. Handboek Speeltuinwerk, folders NUSO
- 6. Handboek Veiligheid van speelvoorzieningen 3° herziene druk, NUSO
- 7. Hangplekken Een nieuwe rage? 2000, Jaap Noorda en Redbad Veenbaas
- 8. Het Buitenland 2000, Ine van Liempd en Ed Hoekstra
- 9. Het speelruimteplan 1986, D. Werver
- 10. Inline Skating 1999, Jeremy Evans
- 11. Kinderen buiten spel, 1980 Hans Bleeker en Karel Mulderij
- 12. Ooghoogte 1 meter, 1999 L. Oost en C.L.M. Spinnewijn, IBN-DLO
- 13. Tijdschrift Speeltuin, jaargangen 1998 tot en met 2003
- 14. Vrijbuiten 2000, Ine van Liempd en Ed Hoekstra
- 15. Wat spelen we? 1960, Jan Schaap
- Wij tellen mee 2001, Claudia van Loteringen en Marc Veerkamp, NUSO
- 17. Offerte voor het opstellen van een Beleidsplan Speelruimte voor gemeente Hillegom, OBB Ingenieursbureau 02B105 d.d. 16 januari 2002

Aantal kinderen

gemeente Hillegom najaar 2002

Inventarisatie

• inv entarisatiegegev ens Hillegom

Oppervlakten

kaarten gemeente Hillegom

Buurt/kern/straat/speelpleknamen

- inspectie Hillegom
- Falkplan gemeente Hillegom
- ov erzicht buurten Hillegom

Toetsing normen formele speelruimte praktijk door OBB Ingenieursbureau

Aalsmeer / Alkemade / Amsterdam; stadsdeel Slotervaart-Overtoomse Veld / Capelle aan den IJssel / De Bilt / De Wolden / Delfzijl / Deventer / Diepenheim / Drechterland / Epe / Gendringen / Gemert-Bakel / Horst aan de Maas / Lith / Maartensdijk / Maastricht; Witte Vrouwenveld-Wyckerpoort / Millingen aan de Rijn / Raalte / Wierden / Zutphen; Wijk A

* * * EINDE SPEELRUIMTEPLAN * * *

